

SCB EIC Industry insight

Seafood industry (Tuna and Shrimp)

อุตสาหกรรมอาหารทะเลมีแนวโน้มฟื้นตัวอย่างช้า ๆ
ท่ามกลางเศรษฐกิจโลกที่ยังคงเปราะบาง
และปัจจัยเสี่ยงด้านลบที่เพิ่มสูงขึ้น

Nov 2024

Executive summary

อุตสาหกรรมอาหารทะเลในปี 2025 มีแนวโน้มทยอยเติบโตต่อเนื่องจากปีนี้ สอดคล้องกับภาพรวมการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ อุปสงค์และกำลังซื้อของผู้บริโภคทั้งในไทยและตลาดโลก ซึ่งปัจจัยดังกล่าวจะช่วยหนุนให้ความต้องการบริโภคอาหารทะเลปรับตัวสูงขึ้นตามไปด้วย

- อุตสาหกรรมอาหารทะเลของไทยผลิตเพื่อป้อนตลาดส่งออกเป็นหลัก (Export-oriented industry) โดยไทยพึ่งพาการส่งออกทูน่ากระป๋องและกุ้งมากถึงราว 90% ของผลผลิตทั้งหมดในประเทศ ดังนั้น “มูลค่าการส่งออก” จึงเป็นตัวชี้วัดภาวะอุตสาหกรรมสำคัญ (Key indicator) ที่ต้องจับตามองและมีผลต่อแนวโน้มการเติบโตของอุตสาหกรรมอาหารทะเลของไทยในระยะต่อไป
- ทั้งนี้ในช่วงที่ผ่านมา มูลค่าการส่งออกอาหารทะเลของไทยมีแนวโน้มทยอยปรับตัวดีขึ้นต่อเนื่องตามการทยอยฟื้นตัวอย่างช้า ๆ ของเศรษฐกิจโลกและประเทศคู่ค้าสำคัญ อาทิ สหรัฐฯ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย และจีน การฟื้นตัวของภาคท่องเที่ยวและภาคบริการ รวมทั้ง Pent-up demand ในกลุ่มอาหารทะเลของผู้บริโภคบางกลุ่ม
- อย่างไรก็ตาม ปัจจัยเสี่ยงที่ต้องเฝ้าระวัง คือแนวโน้มเศรษฐกิจโลกที่ยังคงมีความผันผวนสูงและอาจชะลอลงจากที่คาดการณ์ไว้ รวมทั้งความขัดแย้งด้านภูมิรัฐศาสตร์ที่ยังคงยืดเยื้อ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อกำลังซื้อของผู้บริโภคและความต้องการนำเข้าอาหารทะเลในระยะต่อไปได้

การส่งออกสินค้าหลักอย่างทูน่ากระป๋องรวมทั้งกุ้งและผลิตภัณฑ์มีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้นเช่นกัน สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและความต้องการบริโภคในประเทศคู่ค้าหลักที่คาดว่าจะทยอยฟื้นตัวแข็งแกร่งมากขึ้นตามลำดับ ขณะที่การส่งผ่านต้นทุนมีแนวโน้มทำได้มากขึ้นในปีหน้า สอดคล้องกับกำลังซื้อของผู้บริโภคที่คาดว่าจะปรับตัวดีขึ้นอย่างช้า ๆ

- มูลค่าการส่งออกทูน่ากระป๋องของไทยในปี 2025 มีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้นต่อเนื่องจากปีนี้ โดยคาดการณ์การเติบโตที่ 7.5%YOY สอดคล้องกับความต้องการบริโภคในตลาดโลกและประเทศคู่ค้าที่ทยอยฟื้นตัวดีขึ้นตามลำดับ สำหรับปัจจัยสำคัญที่จะสนับสนุนการเติบโตของธุรกิจทูน่ากระป๋องในระยะต่อไปจะมาจากอุปสงค์ในตลาดเกิดใหม่ที่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจะค่อย ๆ เข้ามาช่วยชดเชยอุปสงค์จากตลาดหลักดั้งเดิมอย่างสหรัฐฯ ที่เริ่มเข้าสู่ภาวะอิ่มตัว
- สำหรับมูลค่าการส่งออกกุ้งและผลิตภัณฑ์ในปีหน้า มีแนวโน้มกลับมาขยายตัวได้เล็กน้อยที่ 3.3%YOY สอดคล้องกับภาพรวมการฟื้นตัวของอุปสงค์ในตลาดโลก หลังจากคาดว่าจะหดตัวต่อเนื่องเป็นปีที่สองในปีนี้อย่างไรก็ดี คาดว่ามูลค่าการส่งออกกุ้งในปีหน้าจะยังคงต่ำกว่าช่วง Pre-COVID อยู่อีกพอสมควร เนื่องจากความต้องการบริโภคกุ้งในตลาดโลกที่ยังมีแนวโน้มเปราะบางและฟื้นตัวได้ค่อนข้างช้า ท่ามกลางปัจจัยเสี่ยงด้านลบ (Downside risks) รอบด้านรวมทั้งปัญหา Geopolitics ที่ยังคงยืดเยื้อและมีแนวโน้มขยายวงกว้างขึ้น

Executive summary

ประเด็นสำคัญที่ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมอาหารทะเล

- มาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษี หรือ Non-tariff barriers (NTBs) โดยเฉพาะประเด็นเรื่องการทำประมงอย่างยั่งยืน (Sustainable fishing) และการปฏิบัติต่อแรงงานในอุตสาหกรรมประมงอย่างเป็นธรรม (Fair labor practices) รวมไปถึงการดำเนินธุรกิจที่คำนึงถึงความยั่งยืนและผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อตอบโจทย์เมกะเทรนด์โลกอย่าง ESG ซึ่งจะเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ ในอนาคต ดังนั้น ผู้ประกอบการในธุรกิจประมงจึงจำเป็นต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับเทรนด์เหล่านี้เพื่อเพิ่มโอกาสทางธุรกิจและยกระดับศักยภาพการแข่งขัน รวมทั้งหลีกเลี่ยงอุปสรรคทางการค้าจากข้อกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษี (NTBs) ที่มีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น
- การแข่งขันจากสินค้านวัตกรรมทางเลือกใหม่ ๆ ตัวอย่างเช่น โปรตีนทางเลือกจากพืชและผลิตภัณฑ์ประเภท Plant-based seafood ที่ปัจจุบันมีการวิจัยและพัฒนาออกมาอย่างหลากหลายมากขึ้น เพื่อตอบโจทย์ผู้บริโภคที่มีแนวโน้มหลีกเลี่ยงการบริโภคเนื้อสัตว์มากขึ้นอย่างต่อเนื่องในปัจจุบัน
- นโยบายการสร้างความมั่นคงด้านอาหาร (Food security) ของประเทศคู่ค้าหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศจีน ที่มีแนวโน้มลดการนำเข้าและหันมาพึ่งพาอุปทานจากภายในประเทศมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งนโยบายดังกล่าวส่งผลกระทบต่อแนวโน้มการส่งออกสินค้าอาหารของไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะในกลุ่มที่พึ่งพาอุปสงค์จากตลาดจีนเป็นหลัก ซึ่งรวมถึงสินค้าในกลุ่มประมงอย่างกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง ซึ่งปัจจุบันจีนเป็นตลาดส่งออกอันดับ 1 ของไทย

Implication ต่อผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมอาหารทะเล

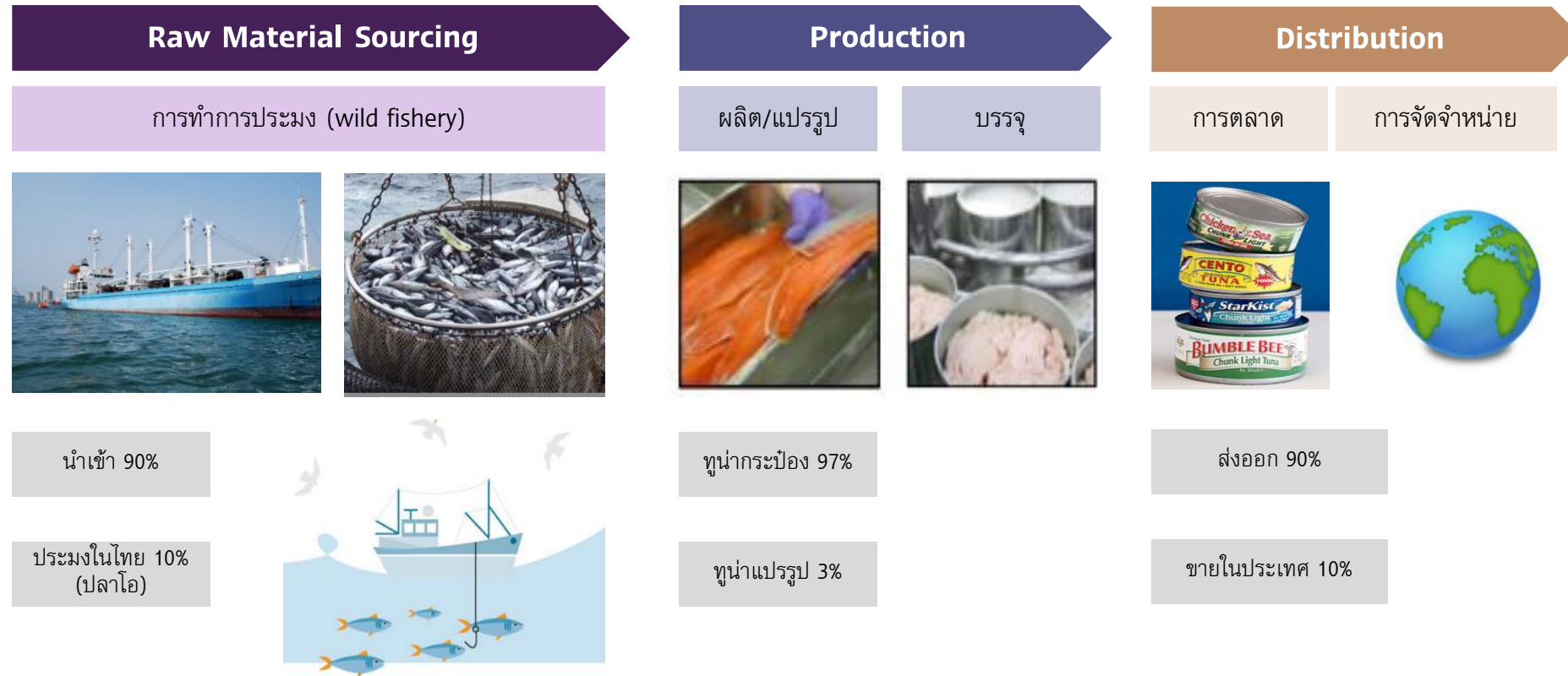
- ผู้ประกอบการควรเร่งปรับปรุงและพัฒนากระบวนการผลิตของตนให้สอดคล้องกับกฎระเบียบ มาตรฐานสากล และมาตรการกีดกันทางการค้าต่าง ๆ เพื่อยกระดับคุณภาพผลิตภัณฑ์ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก และลดอุปสรรคทางการค้าต่าง ๆ โดยอาจพิจารณานำเทคโนโลยีที่ทันสมัย อาทิ เทคโนโลยี Blockchain เข้ามาช่วยในการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานให้มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงมือผู้บริโภค
- การปรับโมเดลธุรกิจ โดยต้องเน้นการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์อาหารทะเลที่มีความหลากหลายและแปลกใหม่ รวมไปถึงการสร้างมูลค่าเพิ่มจาก By-product ในกระบวนการผลิต เช่น น้ำมันปลา, สารสกัดโปรตีนหรือวิตามินจากปลาทูน่า เป็นต้น เพื่อสร้างความแตกต่างจากคู่แข่งในตลาดและตอบโจทย์ผู้บริโภคที่มีรูปแบบการใช้ชีวิตที่แตกต่างกัน เพื่อขยายตลาดไปสู่ลูกค้ากลุ่มใหม่ ๆ ซึ่งมีความต้องการที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้น
- การมองหาตลาดส่งออกสินค้าประมงใหม่ ๆ เพื่อกระจายความเสี่ยงและหลีกเลี่ยงการแข่งขันในตลาดส่งออกเดิม โดยผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมควรเริ่มมองหาโอกาสในการส่งออกสินค้าไปยังตลาดเศรษฐกิจเกิดใหม่ที่มีศักยภาพเติบโตสูง เช่น กลุ่มตะวันออกกลาง หรือกลุ่มประเทศ CLMV เป็นต้น

อุตสาหกรรมทูน่ากระป๋องในปี 2025 มีแนวโน้มขยายตัวต่อเนื่องจากปีนี้
สอดคล้องกับความต้องการในตลาดโลกและประเทศคู่ค้าที่ทยอยฟื้นตัวดีขึ้น

Value chain ของอุตสาหกรรมทูน่ากระป๋องในไทย เริ่มต้นตั้งแต่การจัดหาวัตถุดิบซึ่งเกือบทั้งหมดเป็นการนำเข้าจากต่างประเทศ ก่อนจะนำเข้าสู่กระบวนการผลิตและแปรรูป บรรจุ และการกระจายสินค้าต่อไปยังผู้บริโภคขั้นสุดท้าย

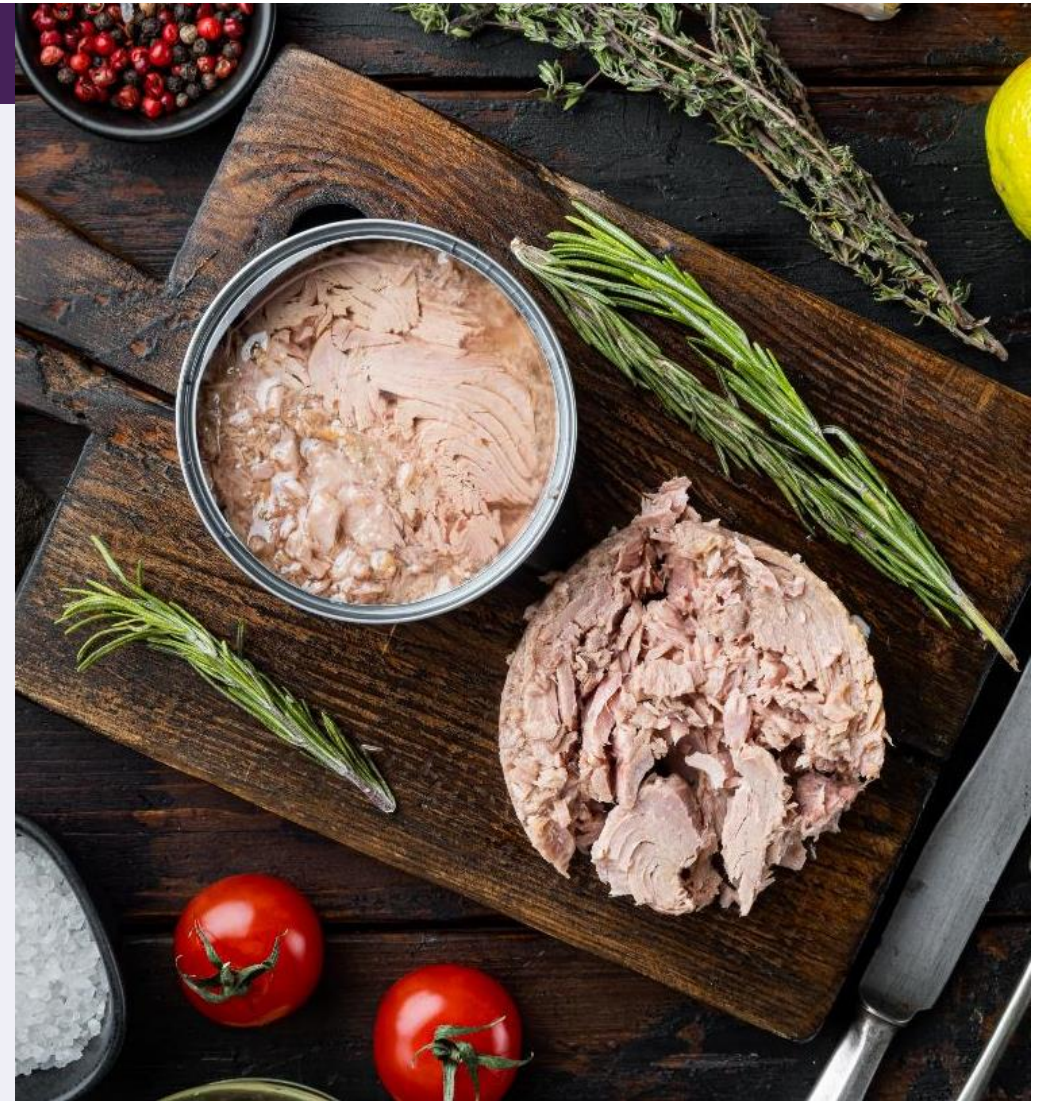
ห่วงโซ่มูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมทูน่า

สถานการณ์อุตสาหกรรมทูน่ากระป๋องของไทยในช่วงที่ผ่านมา

อุตสาหกรรมทูน่าของไทยผลิตเพื่อป้อนตลาดส่งออกมากถึงราว 90% โดยมีทูน่ากระป๋องเป็นสินค้าส่งออกหลัก สัดส่วนมากถึงราว 95% ของมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์ทูน่าทั้งหมดในแต่ละปี ทั้งนี้ ในช่วง 9 เดือนแรกที่ผ่านมา การส่งออกทูน่ากระป๋องของไทยมีมูลค่าอยู่ที่ 1,731.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้น 23.2% จากช่วงเดียวกันปีก่อน ขณะที่คาดว่ามูลค่าการส่งออกทั้งปี 2024 จะเติบโตที่ราว 22%YOY และจะสามารถฟื้นกลับไปอยู่สูงกว่าช่วง Pre-COVID ได้ในปีนี้ โดยได้รับปัจจัยหนุนจากปริมาณการส่งออกทูน่ากระป๋องที่เพิ่มขึ้นมากสอดคล้องกับอุปทานปลาทูน่าจับได้ (Wild tuna catch) ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากอุณหภูมิน้ำทะเลที่อุ่นขึ้น หรือภาวะ Ocean warming ที่ส่งผลให้มีการอพยพของฝูงปลาทูน่ามารวมตัวกันในบริเวณใดบริเวณหนึ่งของมหาสมุทรมากผิดปกติ ส่งผลดีต่อการทำประมงในบริเวณนั้น ซึ่งอุปทานที่เพิ่มขึ้นดังกล่าวมีผลให้ราคาทูน่านำเข้าเฉลี่ยในปี 2024 ปรับตัวลดลงจากปีที่แล้วค่อนข้างมาก โดยราคาวัตถุดิบทูน่าในช่วง 9 เดือนแรกปีนี้หดตัวสูงถึง -24.9%YOY ส่งผลดีต่อต้นทุนและอัตรากำไรของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมทูน่ากระป๋อง

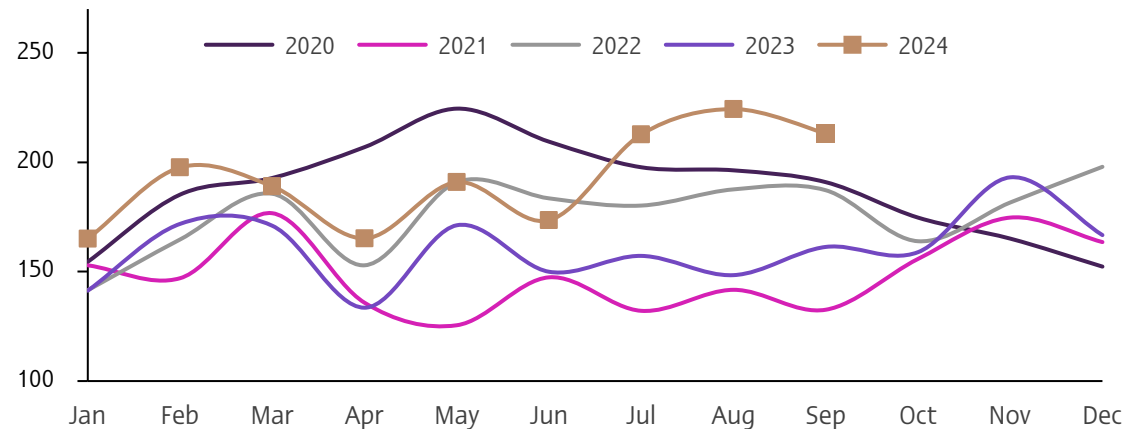
สำหรับการส่งออกทูน่ากระป๋องไปยังประเทศคู่ค้าหลักของไทย พบว่าส่วนใหญ่มีทิศทางที่ปรับตัวดีขึ้น สอดคล้องกับภาพรวมการบริโภคในตลาดโลก โดยพบว่าในช่วง ม.ค.-ก.ย. 2024 มูลค่าการส่งออกทูน่ากระป๋องไปยังสหรัฐฯ และออสเตรเลีย กลับมาขยายตัวที่ 14.5%YOY และ 18.8%YOY ตามลำดับ หลังจากหดตัวสูงในปีก่อนหน้า เช่นเดียวกับการส่งออกไปยังตลาดตะวันออกกลางที่ยังคงเติบโตได้ดี สอดคล้องกับความต้องการอาหารฮาลาลที่เพิ่มสูงขึ้น อย่างไรก็ดี การส่งออกทูน่ากระป๋องไปยังตลาดส่งออกอันดับ 3 อย่างญี่ปุ่นกลับมาหดตัวที่ -9.1%YOY ซึ่งเป็นผลมาจากอุปสงค์ภายในประเทศที่อ่อนแอลง ท่ามกลางภาวะเศรษฐกิจที่เปราะบางและค่าเงินเยนที่อ่อนตัวลงมาก

มูลค่าการส่งออกทูน่ากระป๋องในช่วง 9 เดือนแรกปีนี้ขยายตัว 23.2%YOY เป็นผลจากปริมาณส่งออกที่เติบโตสูงถึง 33.2% สอดคล้องกับปริมาณปลาทูน่าจับได้ที่เพิ่มขึ้นมาก ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากภาวะ Ocean warming

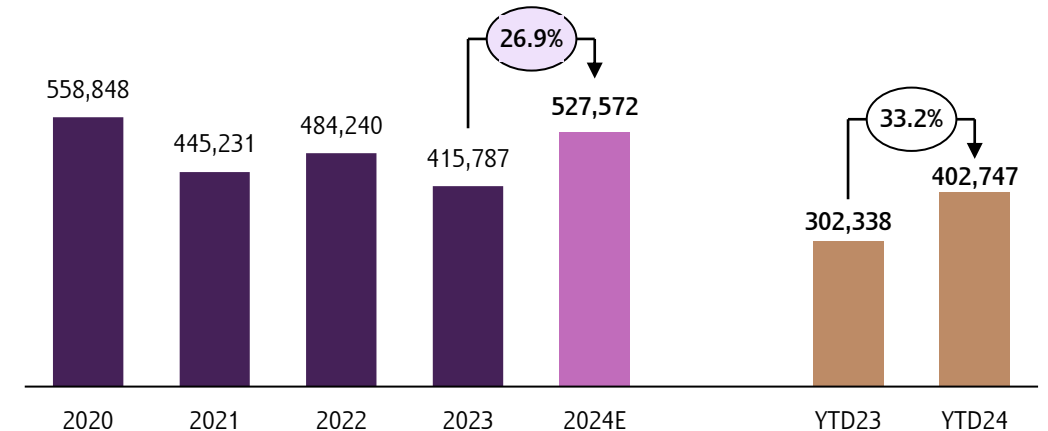
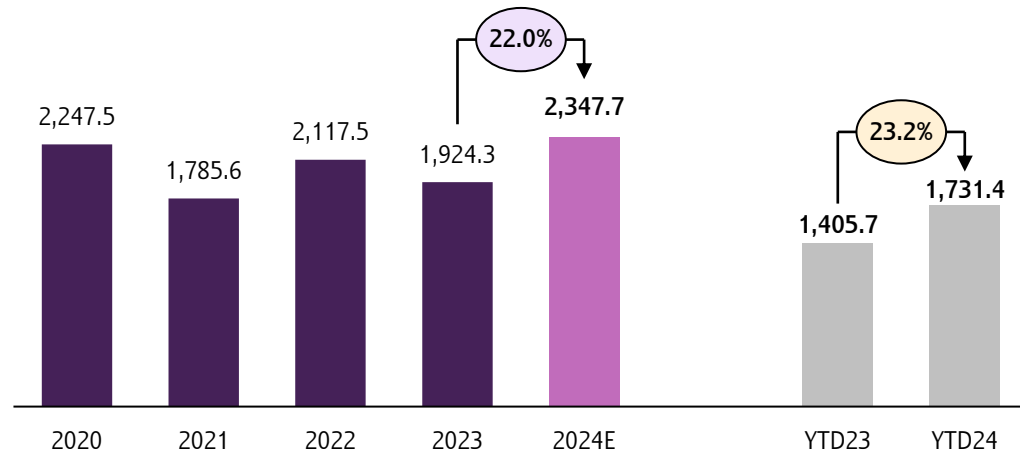
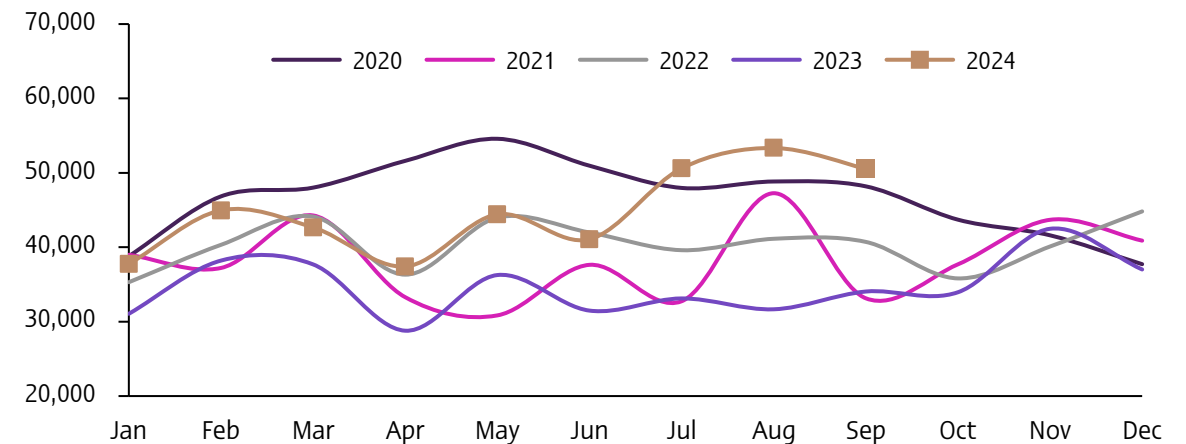
มูลค่าการส่งออกทูน่ากระป๋องของไทย (รายเดือน)

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ปริมาณการส่งออกทูน่ากระป๋องของไทย (รายเดือน)

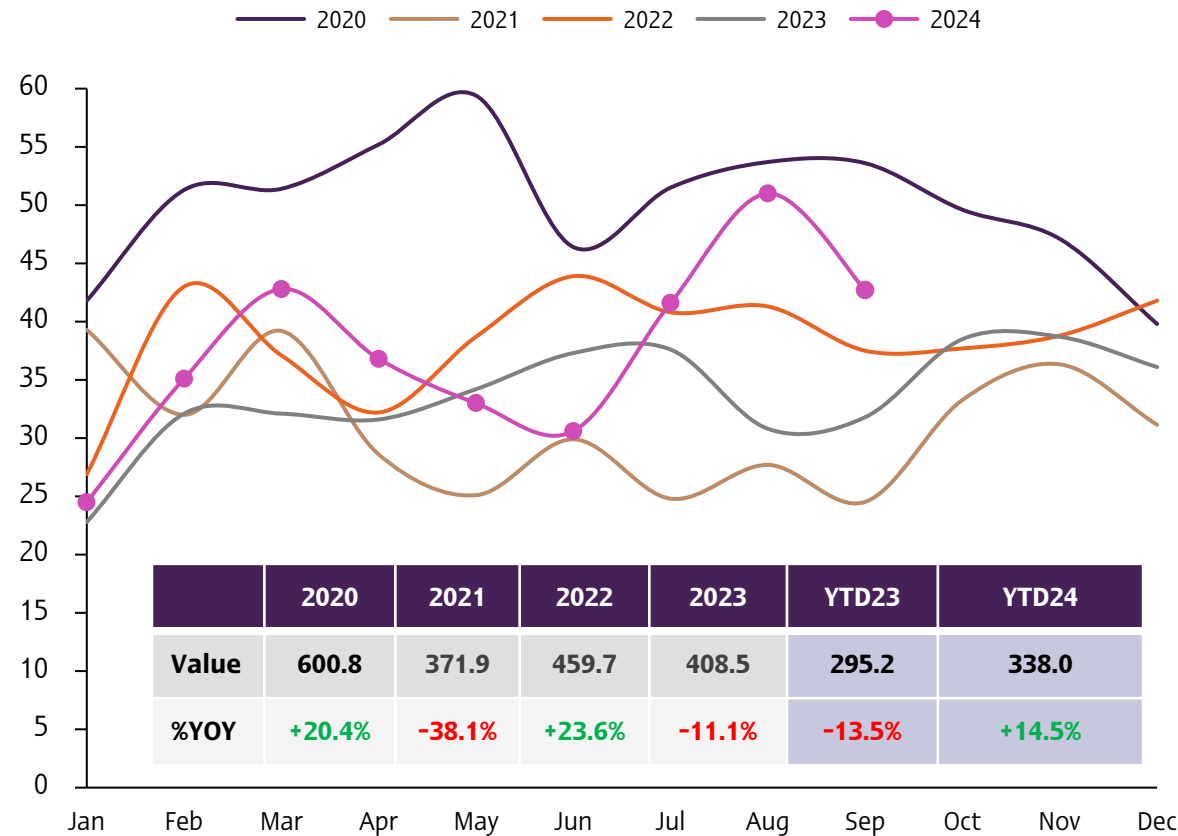
หน่วย : ตัน

สหรัฐฯ คือตลาดส่งออกทูน่ากระป๋องอันดับ 1 ของไทย แต่สัดส่วนการส่งออกได้ทยอยปรับลดลงต่อเนื่องมาอยู่ที่ราว 20% ในปัจจุบัน สวนทางกับการส่งออกไปยังกลุ่มตะวันออกกลางที่เริ่มมีความสำคัญต่อไทยมากขึ้นเรื่อย ๆ

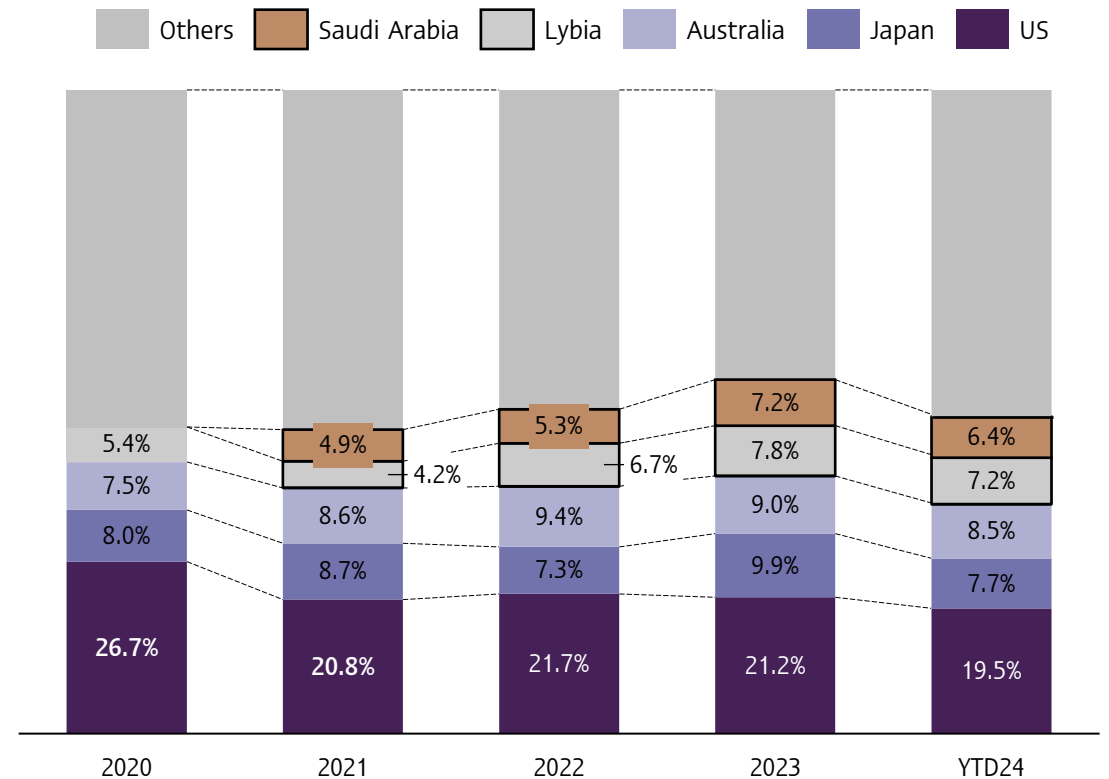
มูลค่าการส่งออกทูน่ากระป๋องของไทยไปสหรัฐฯ (รายเดือน)

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

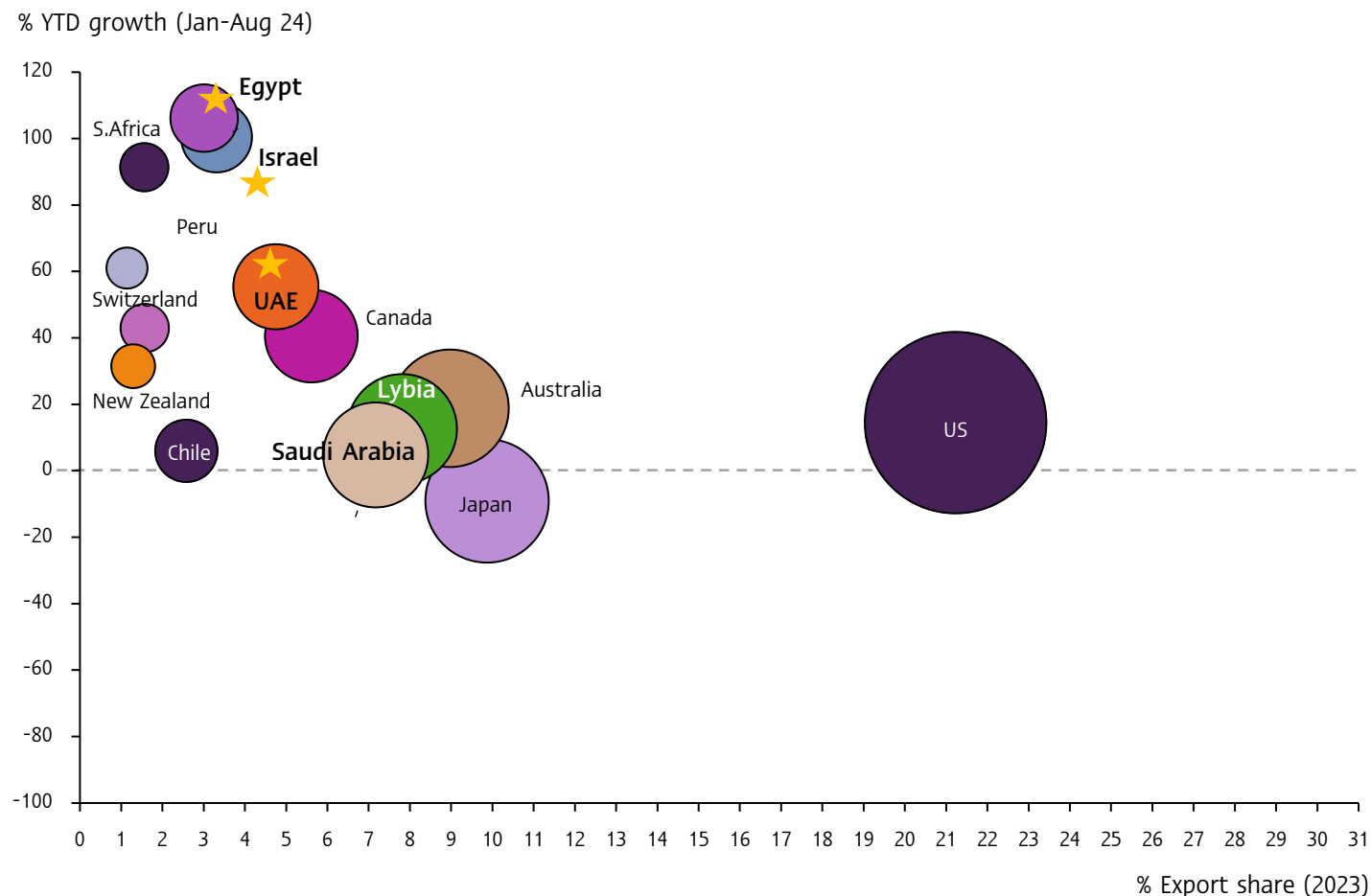
โครงสร้างการส่งออกทูน่ากระป๋องของไทย

หน่วย : % ของมูลค่าการส่งออกทูน่ากระป๋องทั้งหมด

ปัจจุบันการส่งออกทูน่ากระป๋องไปยังตลาดตะวันออกกลาง (M/E) มีสัดส่วนรวมกันกว่า 30% โดยพบว่าส่วนใหญ่มีอัตราการเติบโตที่สูงกว่าตลาดหลักอย่างสหรัฐฯ ออสเตรเลีย และญี่ปุ่นมาก สะท้อนถึงศักยภาพของอุปสงค์ที่น่าจับตามอง

มูลค่าการส่งออกและอัตราการเติบโตของการส่งออกทูน่ากระป๋องไปยังตลาดสำคัญในปี 2024

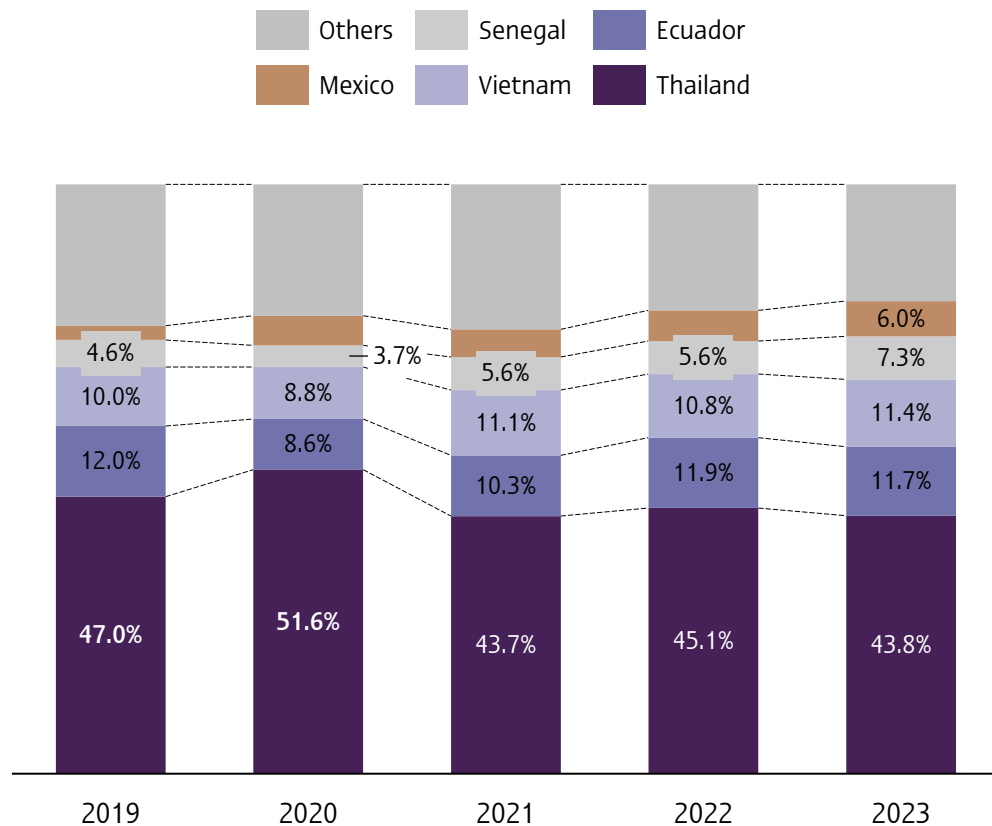
ภูมิภาคตะวันออกกลางมีความสำคัญกับไทยมากขึ้น :

- ไทยเริ่มมีสัดส่วนการส่งออกทูน่ากระป๋องไปยังตลาดตะวันออกกลาง (M/E) เพิ่มขึ้น จึงเป็นตลาดเป้าหมายใหม่ที่มีศักยภาพและน่าจับตามองสำหรับผู้ประกอบการไทย
- ปัจจัยสนับสนุนหลักมาจากความต้องการอาหารทะเลที่เติบโตขึ้น และความเสี่ยงด้านภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitical risks) ที่ทำให้มีการสต็อกสินค้าอาหารกระป๋องต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เห็นได้จากมูลค่าการนำเข้าของประเทศในภูมิภาคตะวันออกกลางที่เพิ่มสูงขึ้นต่อเนื่อง
- นอกจากนี้ “ทูน่ากระป๋อง” ยังเป็นสินค้าที่เข้าถึงผู้บริโภคทุกระดับรายได้ และสามารถบริโภคแทนเนื้อไก่ หรือเนื้อวัวที่มีราคาสูงได้

ในทางกลับกัน ไทยก็ยังคงเป็น Supplier หลักในตลาดสหรัฐฯ โดยมีส่วนแบ่งตลาดที่ 43.8% ของมูลค่าการนำเข้าทูน่ากระป๋องทั้งหมด ซึ่งเป็นผลจาก Price competitiveness รวมทั้งคุณภาพและชื่อเสียงของสินค้าไทย

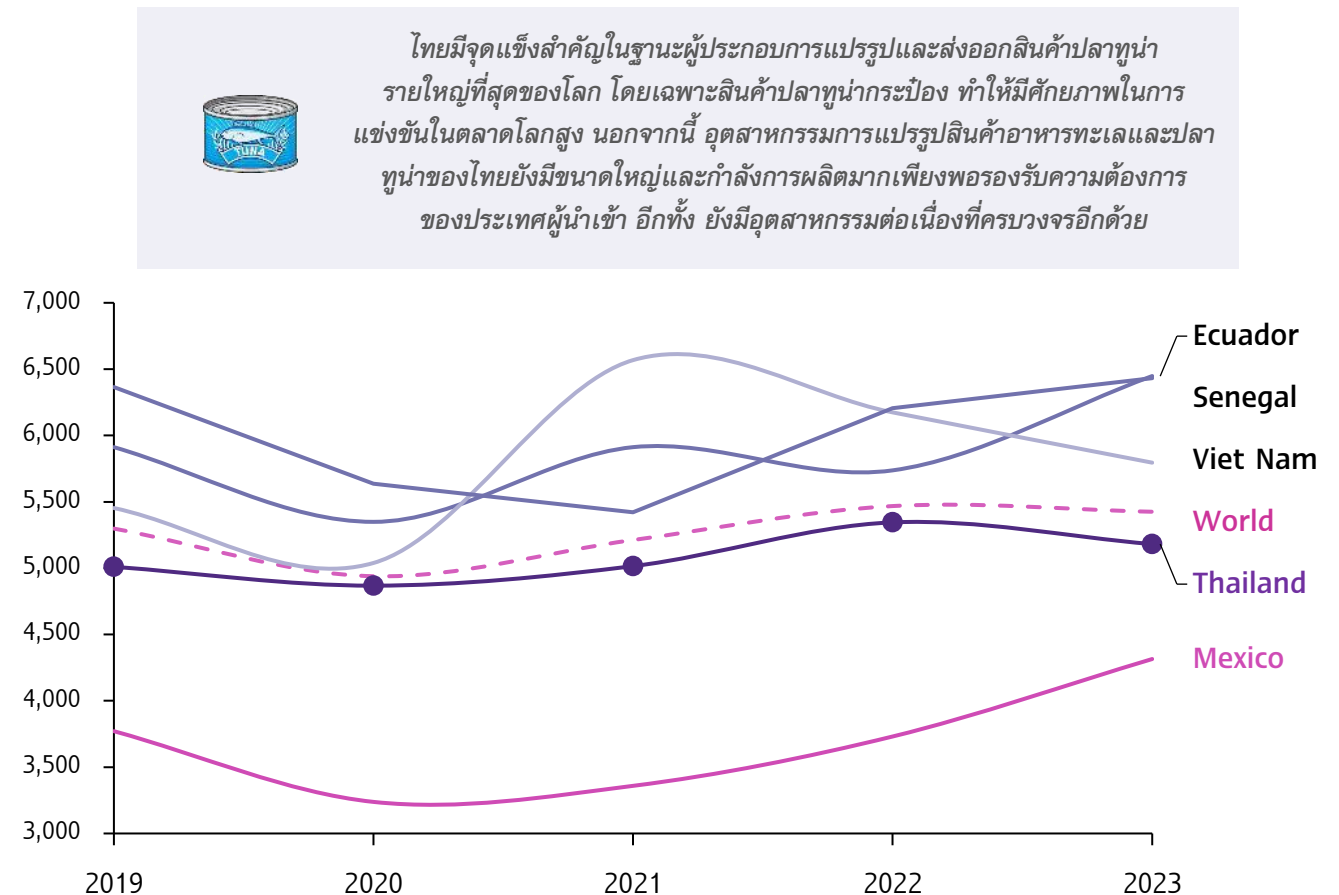
โครงสร้างการนำเข้าทูน่ากระป๋องของสหรัฐฯ จำแนกตาม Supplier สำคัญ

หน่วย : % ของมูลค่าการนำเข้าทูน่ากระป๋องทั้งหมด

ราคานำเข้าทูน่ากระป๋องต่อหน่วยของสหรัฐฯ

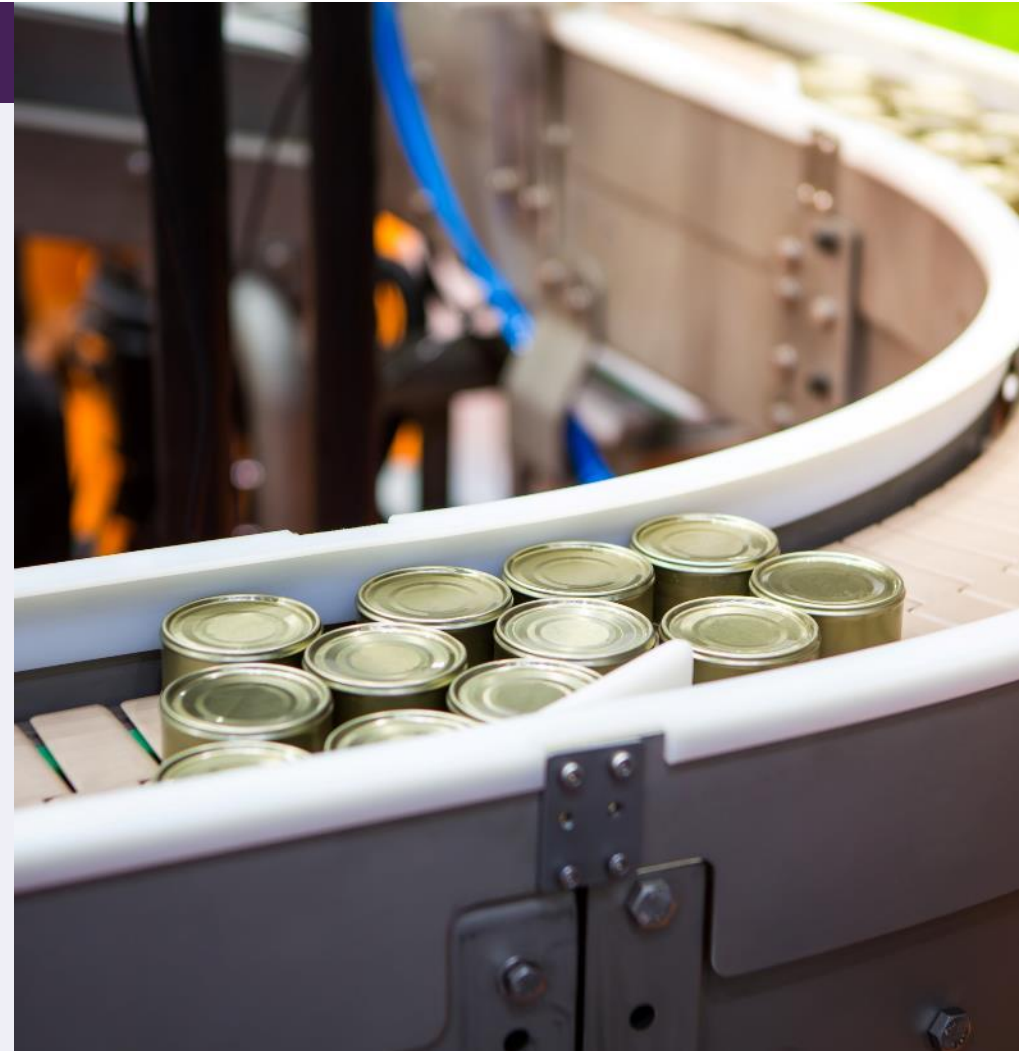
หน่วย : ดอลลาร์สหรัฐต่อกิโลกรัม

แนวโน้มอุตสาหกรรมทูน่ากระป๋องในปี 2025

สำหรับปี 2025 มูลค่าการส่งออกทูน่ากระป๋องของไทยมีแนวโน้มขยายตัวได้ต่อเนื่องจากปีนี้ โดยคาดว่า อัตราการเติบโตจะอยู่ที่ 7.5%YOY สอดคล้องกับภาพรวมเศรษฐกิจและความต้องการจากประเทศคู่ค้า ที่ทยอยฟื้นตัวแข็งแกร่งมากขึ้นตามลำดับ ทั้งนี้ปัจจัยที่จะช่วยสนับสนุนการเติบโตของธุรกิจทูน่ากระป๋อง ในปีหน้าและระยะต่อไป จะมาจากความต้องการจากประเทศในกลุ่มตลาดเกิดใหม่ หรือ Emerging markets อาทิ กลุ่มตะวันออกกลาง, แอฟริกา, ลาตินอเมริกา รวมทั้งกลุ่มประเทศ CLMV ที่ยังมีช่องว่าง ให้เติบโตได้อีกมากในอนาคต แต่คงต้องอาศัยระยะเวลาในการสร้างตลาดเพื่อทดแทนการส่งออกไปยัง ตลาดหลักดั้งเดิมอย่างสหรัฐฯ ที่ความต้องการของผู้บริโภคเริ่มเข้าสู่ภาวะอิ่มตัวแล้ว สะท้อนจากความนิยม บริโภคทูน่ากระป๋องที่ทยอยปรับลดลงอย่างต่อเนื่องในช่วงหลายปีที่ผ่านมา

อย่างไรก็ดี ความท้าทายของอุตสาหกรรมทูน่าในระยะต่อไปคือ การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (Climate change) และปรากฏการณ์ Ocean warming ซึ่งจะส่งผลกระทบต่ออุปทานปลาทูน่า ในมหาสมุทร รวมไปถึงความเข้มงวดในการจัดระเบียบและควบคุมการจับปลาเพื่อมุ่งไปสู่การทำประมง อย่างยั่งยืน (Sustainable fishing) นอกจากนี้ ปัญหาการค้ามนุษย์ในอุตสาหกรรมประมงก็เป็นสิ่งที่ไทย มองข้ามไม่ได้ เพราะเป็นประเด็นสำคัญด้านสิทธิมนุษยชน (Social issue) ที่ไทยถูกกล่าวหาและกำลังถูก จับตามองอย่างใกล้ชิด ซึ่งหากไม่ได้รับการแก้ไขให้ดีขึ้นก็อาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของสินค้าไทย และแนวโน้มการส่งออกอาหารทะเลในระยะต่อไปได้

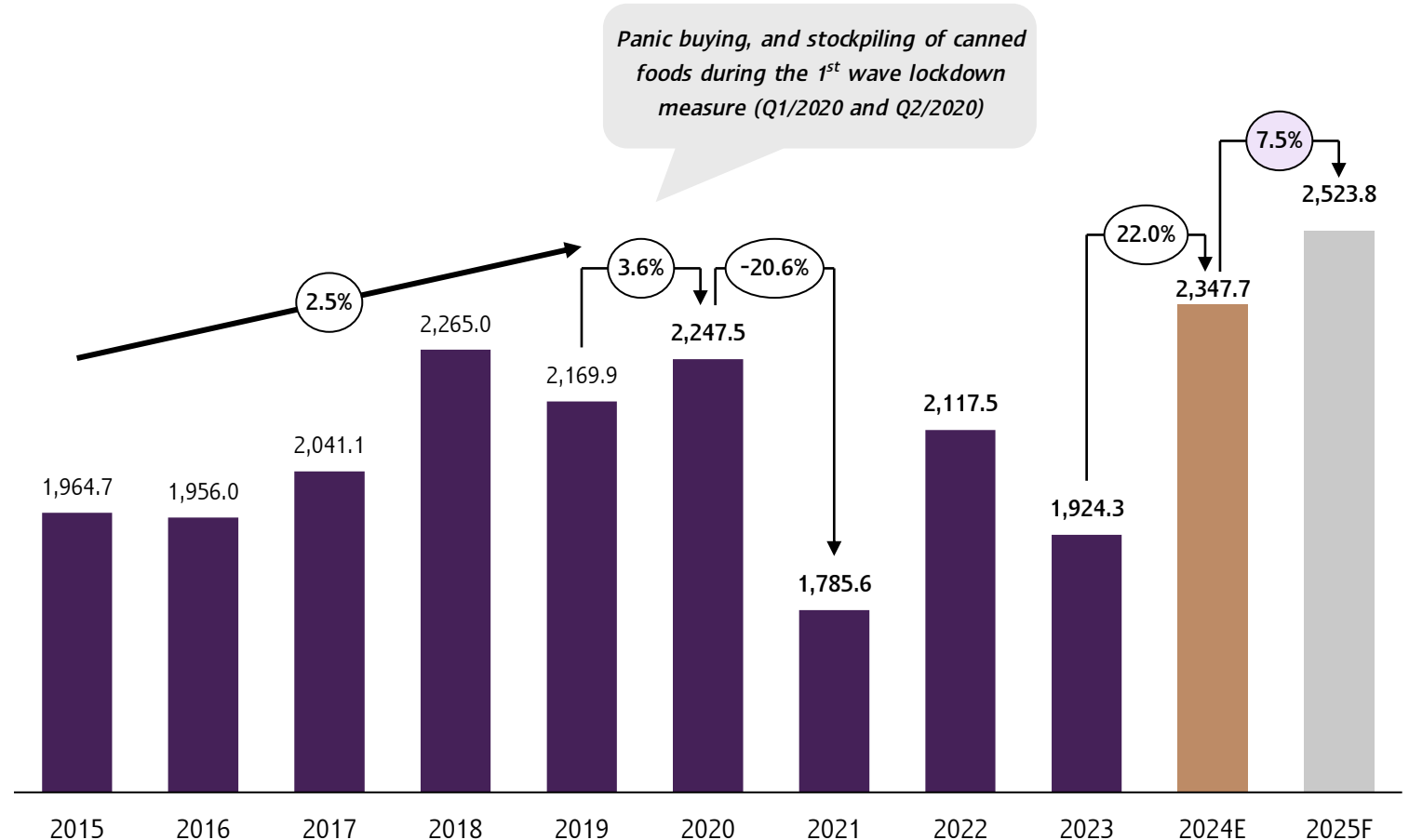
มูลค่าการส่งออกทูน่ากระป๋องของไทยในปี 2025 มีแนวโน้มเติบโตต่อเนื่องจากปีนี้ โดยคาดว่าจะขยายตัวที่ 7.5%YOY สอดคล้องกับภาพรวมความต้องการบริโภคในตลาดโลกและประเทศคู่ค้าที่ฟื้นตัวดีขึ้น

ภาพรวมภาวะธุรกิจและแนวโน้มในระยะต่อไป

- มูลค่าการส่งออกทูน่ากระป๋องของไทยในปี 2025 มีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้นต่อเนื่องจากปีนี้ โดยประเมินว่าอัตราการขยายตัวจะอยู่ที่ราว 7.5%YOY สอดคล้องกับความต้องการบริโภคในตลาดโลกและประเทศคู่ค้าที่จะทยอยฟื้นตัวดีขึ้นตามลำดับ
- ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนการเติบโตของธุรกิจทูน่ากระป๋องในระยะต่อไปจะมาจากอุปสงค์ในตลาดเกิดใหม่ที่เพิ่มสูงขึ้น อาทิ กลุ่ม Middle East, แอฟริกา, ลาตินอเมริกา, รวมทั้งประเทศในกลุ่ม CLMV แต่ต้องอาศัยระยะเวลาในการขยายตลาดและสร้างการเติบโต เพื่อทดแทนความต้องการจากตลาดหลักอย่างสหรัฐฯ ที่เริ่มเข้าสู่ภาวะอิ่มตัวแล้ว

มูลค่าการส่งออกทูน่ากระป๋องของไทย

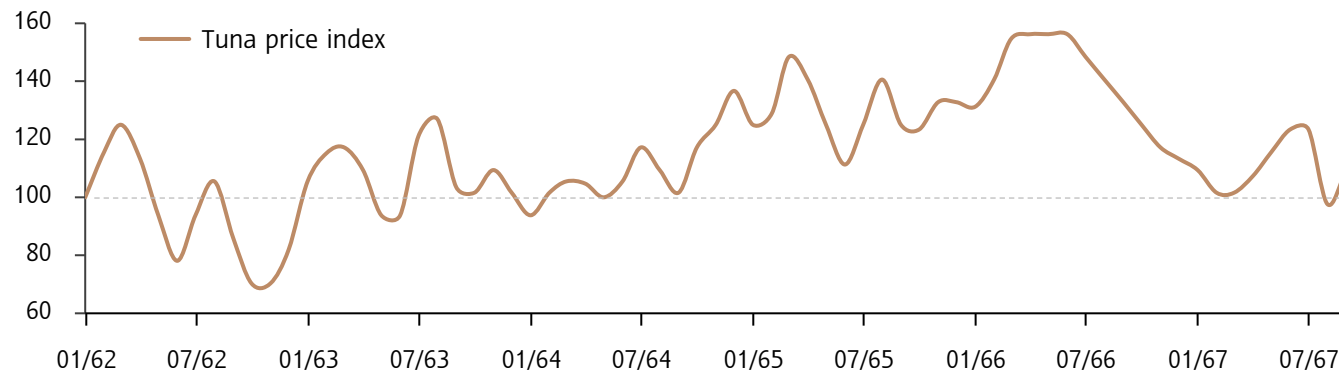
หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ราคาวัตถุดิบทูน่าในปี 2025 มีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้นจากปีนี้ สอดคล้องกับสถานการณ์ Inventory destocking ที่คาดว่าจะผ่านพ้นจุดต่ำสุด (Bottom out) ไปแล้ว ท่ามกลางอุปสงค์ในตลาดโลกที่ทยอยฟื้นตัวดีขึ้นอย่างช้า ๆ

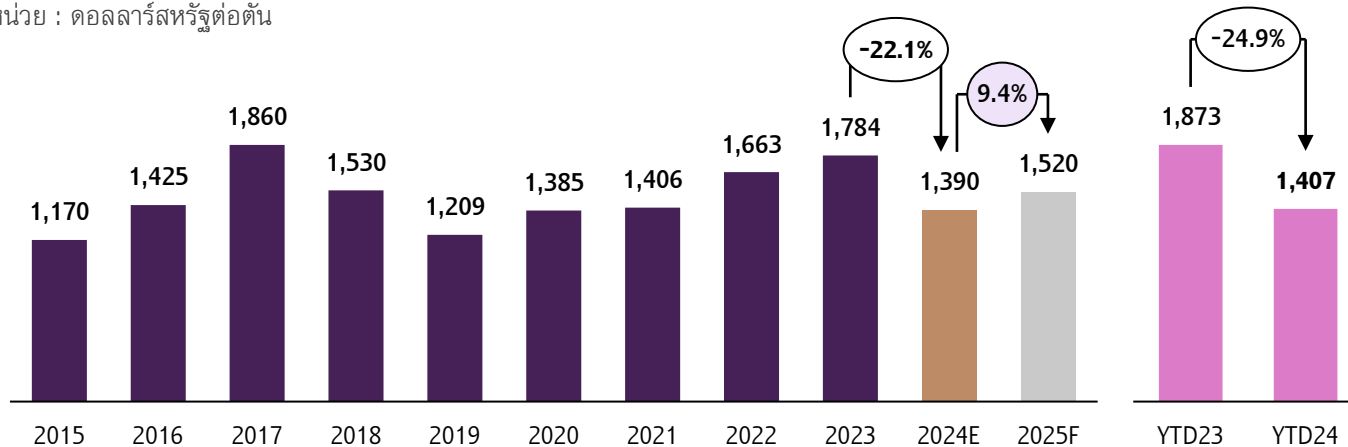
ดัชนีราคาวัตถุดิบทูน่าสายพันธุ์ Skipjack

หน่วย : Jan 2019=100

ราคาวัตถุดิบทูน่าพันธุ์ Skipjack (เฉลี่ยรายปี)

หน่วย : ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน

1) **STRONG SUPPLY** สถานการณ์การจับปลาในปัจจุบัน (ปี 2024) ดีที่สุดในรอบ 4-5 ปี

- (+) Production in the Western Central Pacific continues to be good, with catches ranging from 40-80 tonnes per vessel
- (+) An increase in catches in the Eastern Pacific

2) สถานการณ์ **Inventory destocking** ผ่านจุดต่ำสุดแล้ว และมีแนวโน้มคลี่คลายดีขึ้นตามลำดับในช่วงที่เหลือของปี 2024 และปี 2025 หลังเริ่มเห็นสัญญาณของลูกค้าในหลายภูมิภาค รวมถึงลูกค้านำเข้าปลีกใหญ่ในสหรัฐฯ เริ่มมีคำสั่งซื้อทูน่ากระป๋องเข้ามามากขึ้น

3) **อุปสงค์ในตลาดโลก** ทยอยปรับตัวดีขึ้น ตามแนวโน้มการฟื้นตัวของเศรษฐกิจและการบริโภคภาคเอกชน

ปัจจัยสำคัญที่ต้องจับตามองสำหรับอุตสาหกรรมทูน่าในระยะต่อไป ...

1

Climate change and ocean warming

- ทูน่า เป็นกลุ่มปลาที่อพยพย้ายตามสภาพของมหาสมุทร ซึ่งจากปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (Climate change) คาดว่าทูน่าจะเคลื่อนตัวไปทางทิศตะวันออก จากน่านน้ำอิตาลีไปสู่อ่าวเมดิเตอร์เรเนียน หรือส่วนของทะเลที่ไม่ได้รวมอยู่ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะในทะเลอาณาเขต หรือน่านน้ำภายในของประเทศหรือรัฐต่าง ๆ ในหมู่เกาะแปซิฟิก
- นอกจากนี้ สัตว์ทะเลชนิดอื่น ๆ ก็มีแนวโน้มที่จะอพยพหนีอุณหภูมิที่เพิ่มสูงขึ้นแถบเส้นศูนย์สูตรอีกด้วย

2

Sustainability and ESG issues

- ประเด็นเรื่องการทำประมงอย่างยั่งยืน (Sustainable fishing) จะทวีความสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ ในอนาคต และอาจมีผลให้การจับปลาทูน่าถูกควบคุมอย่างเข้มงวดมากขึ้น อาทิ การจับปลานอกฤดูที่ได้รับอนุญาต หรือการใช้เครื่องมือจับปลาที่อาจทำลายทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล เป็นต้น
- ประเด็นดังกล่าว จะทำให้อุปทานปลาทูน่าที่จับได้ในมหาสมุทรมีแนวโน้มปรับลดลงในระยะยาว และส่งผลให้ราคาวัตถุดิบทูน่านำเข้าแพงขึ้นตามไปด้วย ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อต้นทุนและอัตรากำไรของผู้ประกอบการ

3

Human trafficking

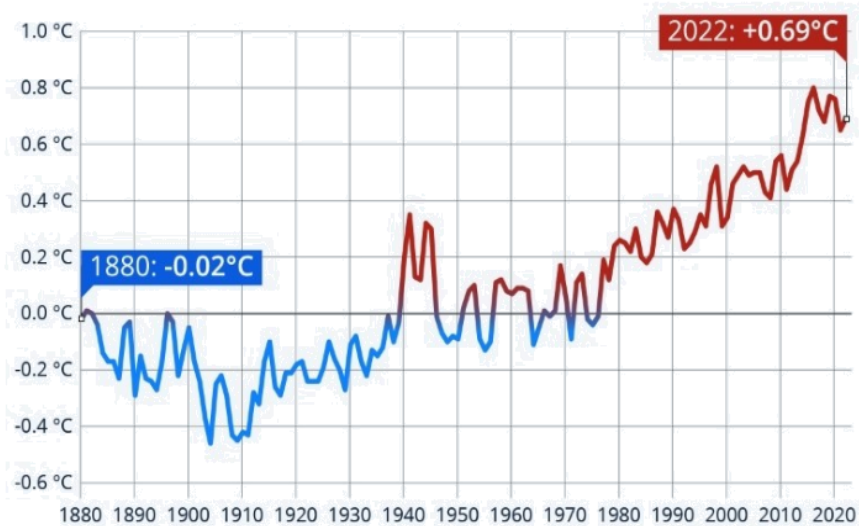
- ในปี 2024 ประเทศไทยได้รับการจัดระดับให้อยู่ใน Tier 2 ต่อเนื่องเป็นปีที่ 3 โดยในรายงานได้สะท้อนถึงพัฒนาการที่สำคัญของรัฐบาลไทยและภาคส่วนต่าง ๆ ในการร่วมมือกันดำเนินการเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในปีที่ผ่านมา สะท้อนถึงความพยายามอย่างมีนัยสำคัญแต่ก็ยังไม่สอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำของรัฐบาลสหรัฐฯ
- ประเด็นเรื่องการค้ามนุษย์และการใช้แรงงานผิดกฎหมายจะเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ ในการค้าระหว่างประเทศ และกลายเป็นหนึ่งในประเด็นด้าน Social issue ที่ถูกพูดถึงมากขึ้นในปัจจุบัน

ปรากฏการณ์ El Nino ทำให้เกิดภาวะ Ocean warming ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศทางทะเลและห่วงโซ่อาหาร รวมทั้งมีผลให้ปลาทูน่าอพยพย้ายถิ่นฐานไปยังทะเลหลวง (Open sea) ซึ่งอยู่นอกเขตจับปลาทูน่ากฎหมาย

Climate change is causing tuna migration and result in a drop of tuna – It is driving tuna stocks to cooler water

The Oceans Are Getting Warmer

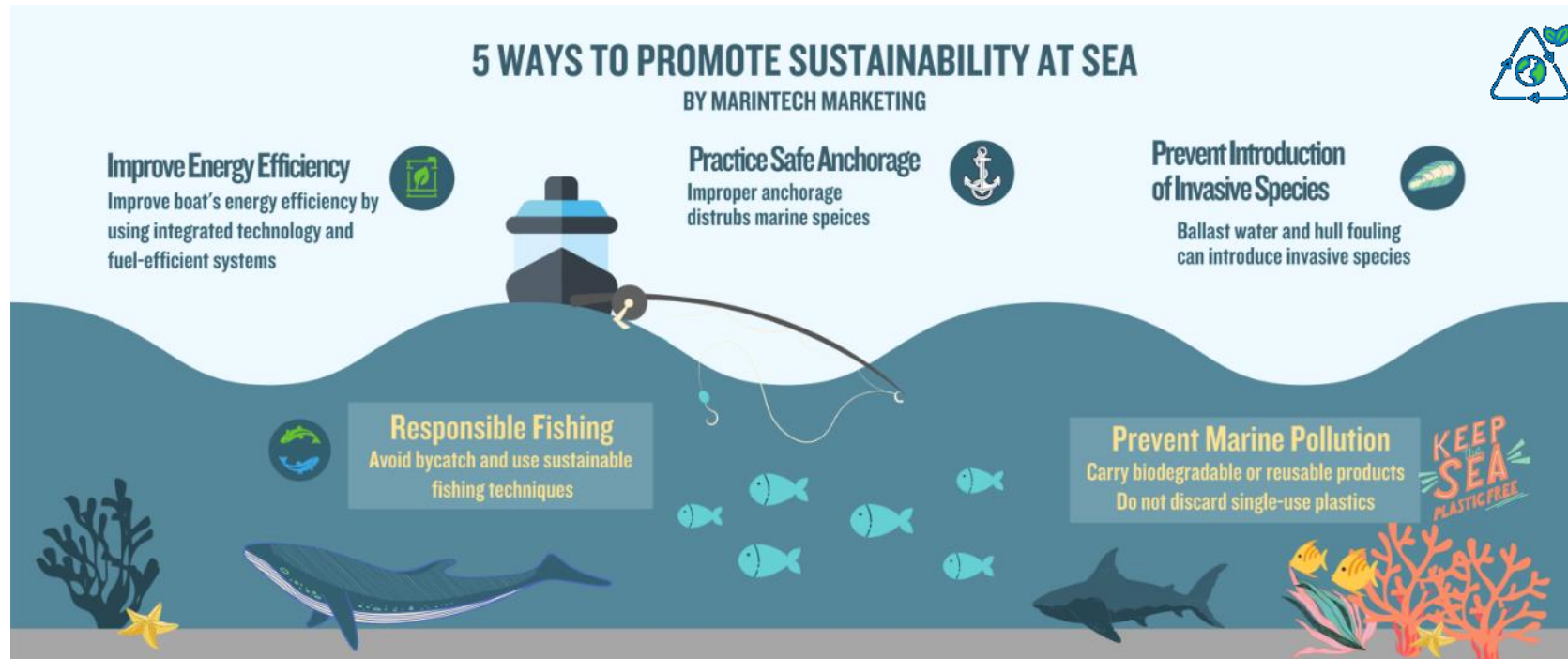
Annual divergence of global ocean surface temperature from 20th century average

- ในปี 2022 อุณหภูมิพื้นผิวมหาสมุทรโลก (Global ocean surface temperatures) สูงขึ้น 0.69 องศาเซลเซียส จากค่าเฉลี่ยอุณหภูมิในรอบ 100 ปี และยังมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (Upward trend)
- อุณหภูมิที่เพิ่มสูงขึ้นดังกล่าว ส่งผลให้มีการอพยพย้ายถิ่นฐานของปลาทูน่าในมหาสมุทรต่าง ๆ ทั่วโลก ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมประมงทั่วโลก
- นอกจากนี้ ภาวะโลกร้อนยังกระทบต่อการขยายพันธุ์และขนาดของปลาทูน่าอีกด้วย

การให้ความสำคัญกับการทำประมงอย่างยั่งยืน เป็นหนึ่งในประเด็นสำคัญที่ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมทูน่าจำเป็นต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งยวด เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันและลดอุปสรรคทางการค้าจาก NTBs

แนวทางการบริหารจัดการเพื่อมุ่งไปสู่การประมงอย่างยั่งยืน (Sustainable fishing)

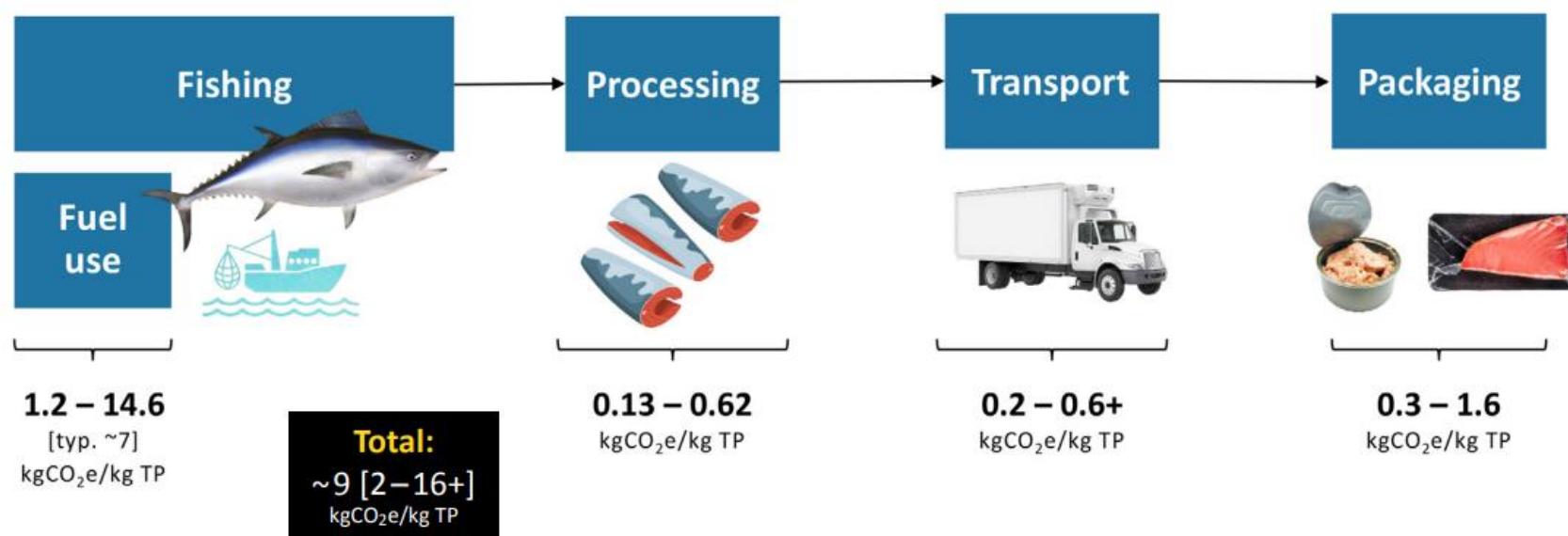

- การทำประมงอย่างยั่งยืน คือการทำประมงในระดับที่สามารถควบคุมและรักษาปริมาณสัตว์น้ำในท้องทะเลให้มีจับได้อย่างต่อเนื่อง โดยไม่เป็นการประมงที่ทำลายหรือส่งผลเสียให้เกิดความไม่สมดุลของระบบนิเวศในท้องทะเลและมหาสมุทร โดยมีหลักการสำคัญ 3 เรื่อง ได้แก่
 1. Sustainable fish stocks
 2. Minimizing environmental impacts
 3. Effective fisheries management

ขณะเดียวกัน เรายังพบว่าปัจจุบันเทรนด์ “Carbon-neutral tuna products” กำลังถูกพูดถึงมากขึ้นในเวทีโลก โดยมีเป้าหมายเพื่อลด Carbon footprint ในห่วงโซ่การผลิตทูน่ากระป๋อง

ผู้บริโภคในตลาดโลกมีแนวโน้มต้องการสินค้าทูน่าซึ่งถูก Classify เป็น Carbon-neutral tuna products มากขึ้นเรื่อย ๆ โดยพบว่าปัจจุบันประเทศผู้ผลิตทูน่ากระป๋องหลายประเทศในกลุ่ม EU ได้ตั้งเป้าลดการปล่อยคาร์บอนจากขั้นตอนการจับปลา กระบวนการผลิตทูน่ากระป๋องและผลิตภัณฑ์อื่น ๆ จากทูน่า การบริโภค และการกำจัดขยะ เพื่อมุ่งสู่เป้าหมาย Carbon neutral ภายในปี 2050

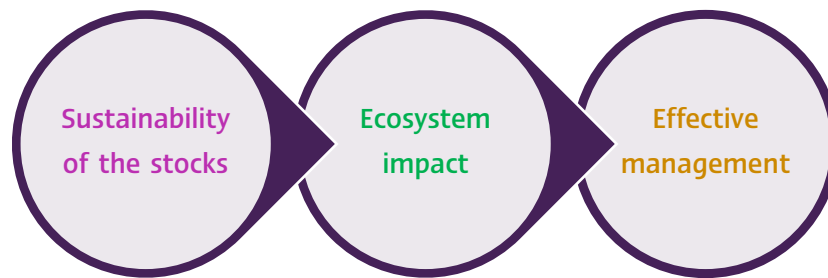
Range of GHG emissions from wild-caught tuna supply chain

- GHG emissions ในอุตสาหกรรมทูน่า มาจากขั้นตอนการจับปลามากที่สุด ซึ่งจะมาก-น้อยแตกต่างกันขึ้นอยู่กับเครื่องมือที่ใช้การจับปลา (Fishing method)
- ขณะที่ขั้นตอนการผลิต (Heating process) และการขนส่งสินค้าจะมี GHG emissions ที่ใกล้เคียงกัน
- ทั้งนี้ปัจจุบันยังไม่มีข้อมูล Emissions ของสินค้าทูน่าจากอุตสาหกรรมปลายน้ำอย่างธุรกิจค้าปลีก รวมทั้งจากผู้บริโภคขั้นสุดท้ายที่ปลายทางห่วงโซ่มูลค่าเพิ่ม

มาตรฐานการรับรองอาหารทะเลจากการประมงทางธรรมชาติอย่างยั่งยืน หรือ Marine Stewardship Council (MSC) จะมีความสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อสนับสนุนการทำประมงอย่างยั่งยืนตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทาน

Setting new standards for the Marine Stewardship Council (MSC) fisheries will drive improvements in sustainable fishing worldwide and address several important environmental issues faced by tuna fisheries

1

Maintaining healthy stocks

2

Higher level of monitoring and surveillance

3

Fish aggregating devices

4

Shark finning prevention

5

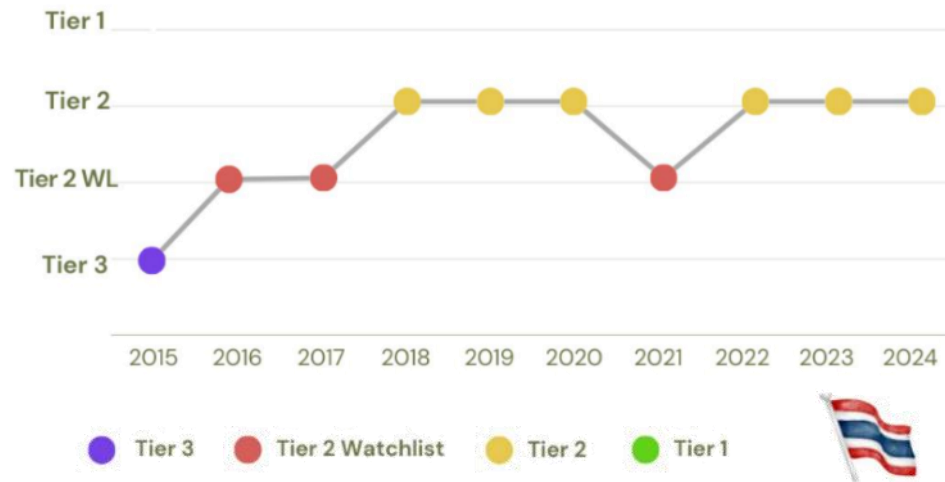
Endangered, threatened, protected species

จากการเปิดเผยเมื่อช่วงกลางปีที่ผ่านม รัฐบาลสหรัฐฯ ยังคงจัดอันดับการค้ำมนุษย์ของไทยอยู่ที่ระดับ Tier 2 ติดต่อกันเป็นปีที่ 3 สะท้อนถึงความพยายามอย่างมีนัยสำคัญ แต่ยังไม่สอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำของสหรัฐฯ

การจัดอันดับการค้ำมนุษย์ของไทยโดยรัฐบาลสหรัฐฯ

THAILAND'S TIP REPORT RESULTS OVER THE PAST DECADE

ความหมายของแต่ละ Tier :

- Tier 1** – รัฐบาลพยายามดำเนินการอย่างจริงจังจนอัตราการค้ำมนุษย์อยู่ในระดับต่ำ
- Tier 2** – รัฐบาลยังดำเนินการไม่สอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำของสหรัฐฯ แต่มีความพยายามปรับปรุงอย่างมีนัยสำคัญ
- Tier 2 Watch List** – กลุ่มประเทศที่ต้องจับตามอง เพราะมีเหตุจากการค้ำมนุษย์เพิ่มสูงขึ้น และไม่มีหลักฐาน/มีหลักฐานไม่เพียงพอที่จะบ่งชี้ว่ารัฐบาลกำลังพยายามปรับปรุงหรือแก้ไขปัญหาดังกล่าว
- Tier 3** – รัฐบาลดำเนินการไม่สอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำของสหรัฐฯ และไม่มี ความพยายามปรับปรุงแก้ไข

เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2024 เวลา 22.00 น. (11.00 น. เวลากรุงวอชิงตัน) กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ ได้เผยแพร่รายงานสถานการณ์การค้ำมนุษย์ประจำปี 2024 (Trafficking in Persons Report: 2024 TIP Report) ซึ่งเป็นรายงานสถานการณ์การค้ำมนุษย์ใน 188 ประเทศ/เขตเศรษฐกิจ

ในปี 2024 ประเทศไทยได้รับการจัดระดับให้อยู่ใน Tier 2 ต่อเนื่องเป็นปีที่ 3 โดยในรายงานได้สะท้อนถึงพัฒนาการที่สำคัญของรัฐบาลไทยและภาคส่วนต่าง ๆ ในการร่วมมือกันดำเนินการเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ในปีที่ผ่านมา อาทิ จำนวนการสืบสวนสอบสวน และการดำเนินคดีการค้ำมนุษย์ รวมถึงการระบุตัวต้นผู้เสียหายที่เพิ่มขึ้น การสืบสวนสอบสวนเจ้าหน้าที่รัฐที่กระทำผิด การจ่ายเงินชดเชยให้แก่ผู้เสียหายมากขึ้น และการจัดตั้งศูนย์คัดแยกผู้เสียหาย ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะที่ไทยอาจพิจารณาดำเนินการในการป้องกัน และปราบปรามการค้ำมนุษย์ให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

นัยต่อภาคธุรกิจ

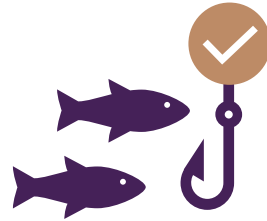
การปรับกลยุทธ์ทางธุรกิจเพื่อตอบโจทย์ความท้าทายและโอกาสทางธุรกิจใหม่ ๆ ในอนาคต

ขยายฐานลูกค้าไปยังตลาดส่งออกที่มีศักยภาพเติบโต เพื่อทดแทนความต้องการนำเข้าจากตลาดหลัก ที่เริ่มมีแนวโน้มเข้าสู่ภาวะอิ่มตัว

- ผู้ประกอบการควรพยายามขยายการส่งออกทูน่ากระป๋องไปยังตลาดผู้บริโภคที่มีศักยภาพการเติบโตสูง อาทิ ตลาดกลุ่ม Emerging markets หรือตลาดตะวันออกกลาง ซึ่งเป็นหนึ่งในตลาดผู้บริโภคที่มีความน่าสนใจและมีศักยภาพการเติบโตสูงต่อเนื่องในอนาคต สะท้อนได้จากอัตราการเติบโตของมูลค่าการส่งออกที่อยู่ในระดับสูง เมื่อเทียบกับอัตราการเติบโตในตลาดส่งออกดั้งเดิมอย่างสหรัฐฯ

บริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานของธุรกิจ ให้มีความโปร่งใสและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล เพื่อลดอุปสรรคและข้อกีดกันทางการค้า

- การให้ความสำคัญกับการกำกับดูแลและปฏิบัติตามแรงงานในอุตสาหกรรมประมงอย่างถูกต้องและเป็นธรรม รวมทั้งคำนึงถึงการประมงอย่างยั่งยืน (Sustainable fishing) ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมจะต้องปฏิบัติให้ได้ตามมาตรฐานสากล เพื่อลดการกีดกันทางการค้า โดยเฉพาะอุปสรรคทางการค้าที่มีใช้ภาษี โดยอาจพิจารณานำเทคโนโลยีที่ทันสมัยต่าง ๆ อาทิ Blockchain มาใช้ในการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานให้โปร่งใสมากขึ้น

วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น และการปรับตัวเพื่อตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภคในตลาดที่เปลี่ยนแปลงไป

- ผู้ประกอบการต้องหันมาให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนา รวมทั้งใช้นวัตกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์และสร้างมูลค่าเพิ่มที่สูงขึ้น รวมไปถึงการใช้ประโยชน์จาก By-products เพื่อสร้างรายได้เพิ่มเติม เช่น น้ำมันปลา, Oil-based products หรือการสกัดโปรตีนหรือวิตามินจากปลาทูน่า เป็นต้น
- ขณะเดียวกัน ผู้ประกอบการยังต้องเตรียมรับมือกับการแข่งขันในตลาดมีแนวโน้มรุนแรงขึ้น จากกระแสความนิยม Alternative proteins และ Plant-based products ที่ได้รับความนิยมมากขึ้นในปัจจุบัน

อุตสาหกรรมกุ้งในปี 2025 มีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้นจากปีนี้
สอดคล้องกับความต้องการในตลาดโลกและประเทศคู่ค้าที่ทยอยฟื้นตัวขึ้น

Value chain ของอุตสาหกรรมกุ้ง เริ่มต้นตั้งแต่การเพาะเลี้ยงกุ้งหรือการจัดหาวัตถุดิบจากแหล่งธรรมชาติ การแปรรูป บรรจุ ขนส่งและการกระจายสินค้า และการทำการตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้าไปยังผู้บริโภคขั้นสุดท้าย

ห่วงโซ่มูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมกุ้ง

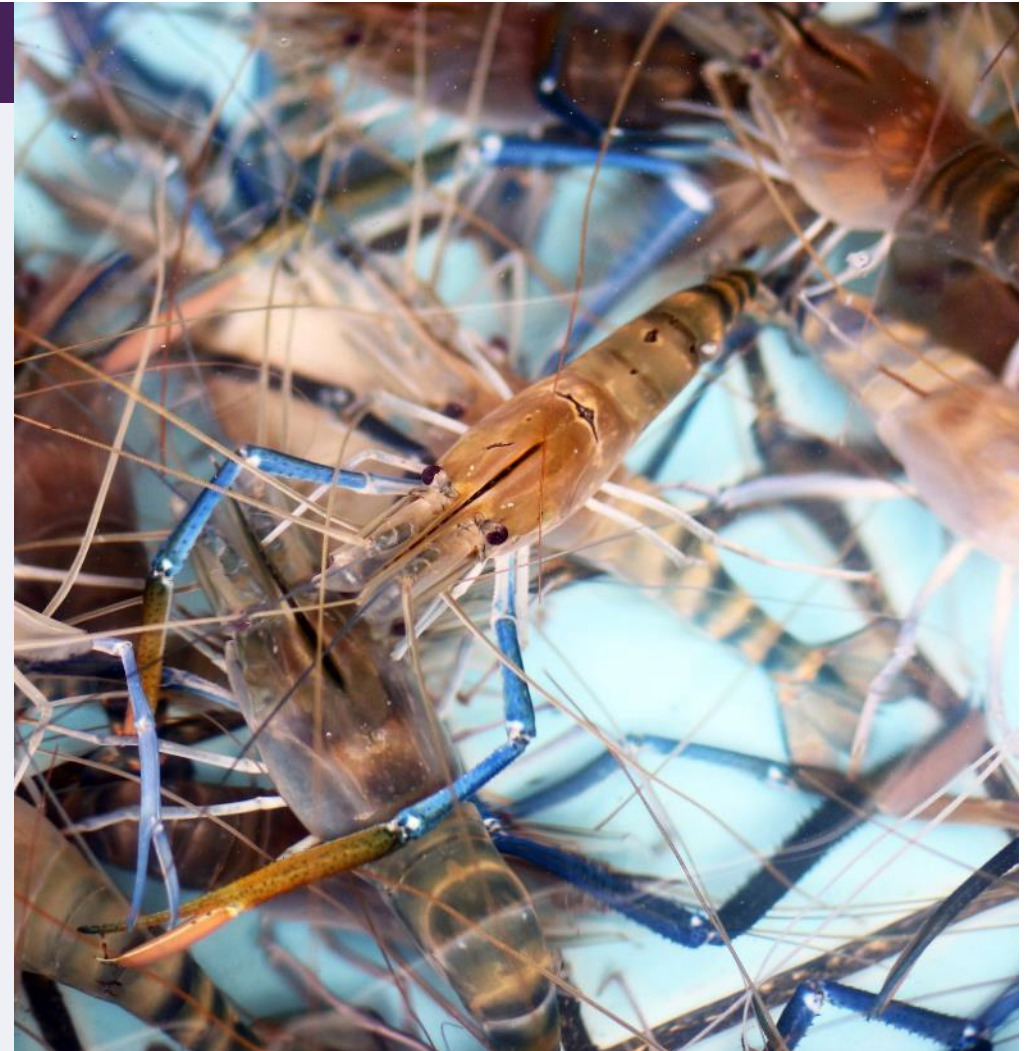
Different forms of shrimp processing

สถานการณ์อุตสาหกรรมกุ้งของไทยในช่วงที่ผ่านมา

อุตสาหกรรมกุ้งไทยผลิตเพื่อป้อนตลาดส่งออกเป็นหลัก โดยมีสัดส่วนการส่งออกอยู่ที่ราว 90% ของปริมาณผลผลิตกุ้งทั้งหมดในประเทศ โดยสินค้าส่งออกประกอบด้วย กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง กุ้งแปรรูป และกุ้งกระป๋อง ในสัดส่วน 52% 30% และ 18% ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด ตามลำดับ ทั้งนี้มูลค่าการส่งออกกุ้งและผลิตภัณฑ์ของไทยในช่วง 9 เดือนแรกปี 2024 อยู่ที่ 811.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หดตัว -12.2% จากช่วงเดียวกันปีก่อน โดยเป็นผลมาจากทั้งจากปัจจัยด้านราคาและด้านปริมาณ สอดคล้องกับภาพรวมความต้องการบริโภคกุ้งในตลาดโลกที่ยังคงอยู่ในภาวะซบเซาต่อเนื่อง จากกำลังซื้อของผู้บริโภคที่ยังอ่อนแอและฟื้นตัวได้ไม่เต็มที่มากนัก

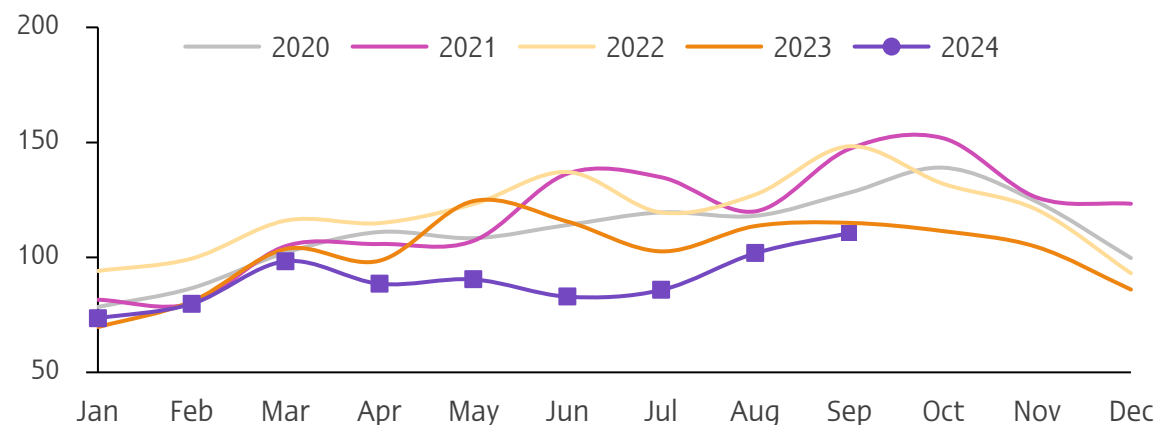
ทั้งนี้ในช่วง 9 เดือนแรกที่ผ่านมา มูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปจีนซึ่งเป็นตลาดส่งออกหลักหดตัวสูงถึง -22.9%YOY สะท้อนถึงอุปสงค์ในประเทศที่อ่อนแอลงอย่างชัดเจนท่ามกลางแนวโน้มเศรษฐกิจจีนที่ชะลอลง ขณะที่การส่งออกกุ้งแปรรูปไปยังสหรัฐฯ และญี่ปุ่นก็หดตัวที่ -19.8%YOY และ -6.9%YOY ตามลำดับ เช่นเดียวกัน ซึ่งนอกจากจะมาจากกำลังซื้อของผู้บริโภคที่ยังคงเปราะบางแล้ว ยังเป็นผลมาจากศักยภาพการแข่งขันด้านราคาของผู้ส่งออกกุ้งไทยที่ปรับลดลงอย่างต่อเนื่องในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ท่ามกลางภาวะการแข่งขันในตลาดโลกที่รุนแรงมากขึ้นอีกด้วย โดยเฉพาะจากประเทศผู้ผลิตและส่งออกกุ้งที่มีต้นทุนต่ำกว่าไทย เช่น เอกวาดอร์ อินโดนีเซีย อินเดีย และเวียดนาม

มูลค่าการส่งออกกุ้งของไทยในช่วง 9 เดือนแรกปี 2024 หดตัว -12.2%YOY โดยเป็นการหดตัวแบบ Broad-based ในทุกกลุ่มสินค้าทั้งกุ้งแปรรูป กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง และกุ้งกระป๋อง ซึ่งหดตัวที่ -12.3%, -11.7% และ -13.3% ตามลำดับ

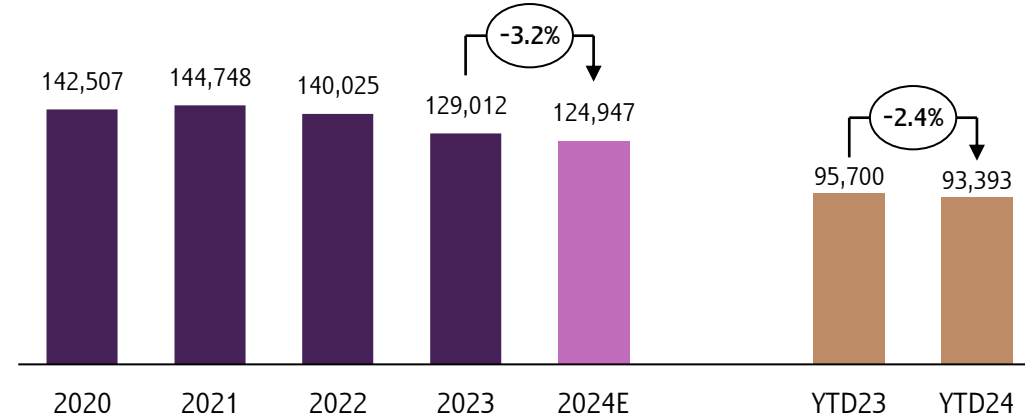
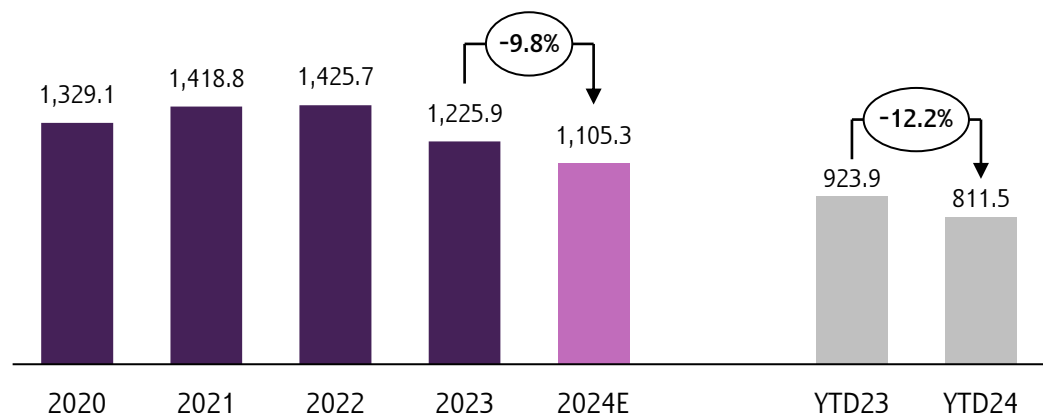
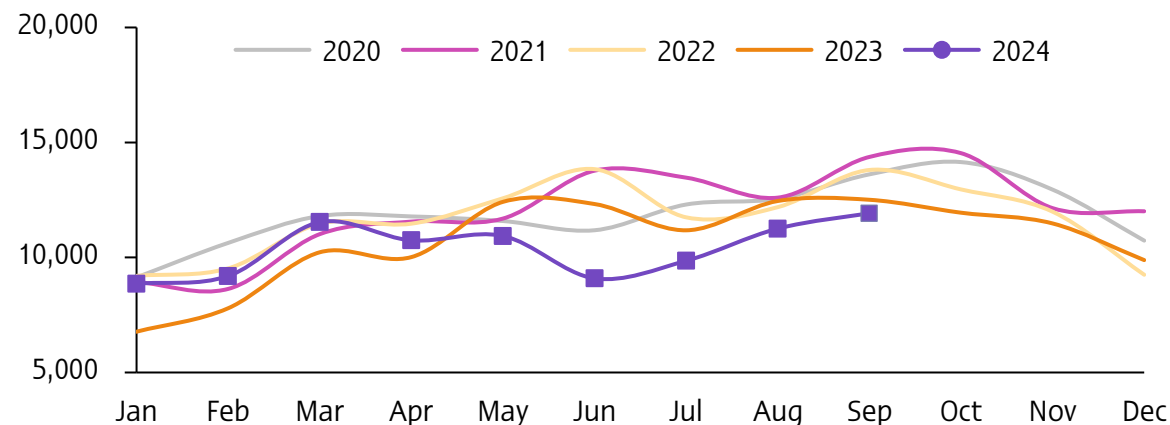
มูลค่าการส่งออกกุ้งและผลิตภัณฑ์* ของไทย (รายเดือนและรายปี)

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ปริมาณการส่งออกกุ้งและผลิตภัณฑ์* ของไทย (รายเดือนและรายปี)

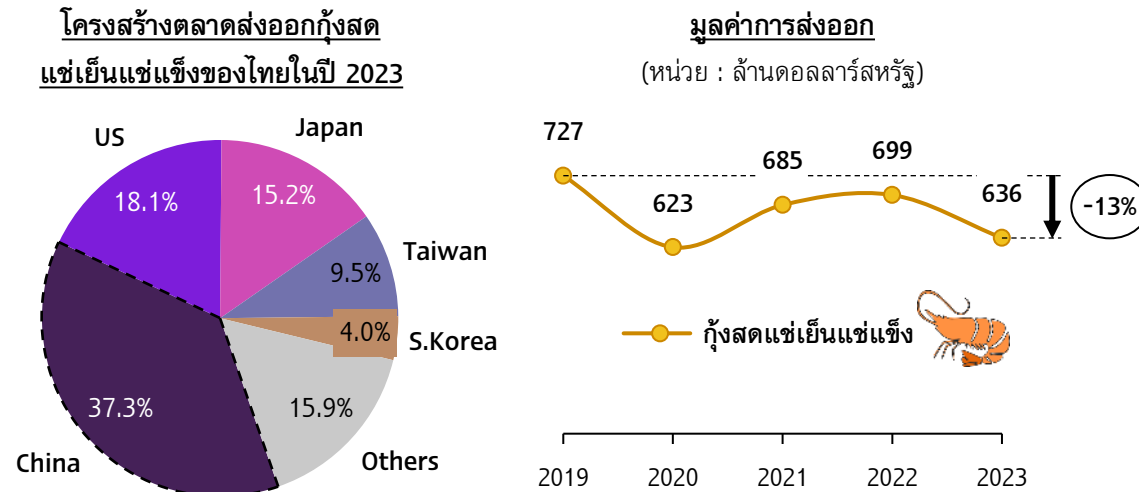
หน่วย : ตัน

หมายเหตุ : *การวิเคราะห์ครอบคลุมสินค้าส่งออกในกลุ่มกุ้งแปรรูป กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง และกุ้งกระป๋อง ซึ่งเป็นสินค้าส่งออกหลักของไทย
ที่มา : การวิเคราะห์โดย SCB EIC จากข้อมูลของกระทรวงพาณิชย์ (MOC)

ในช่วง 9 เดือนแรกที่ผ่านมา การส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งหดตัวในทุกตลาดส่งออกหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การส่งออกไปจีนที่กลับมาหดตัวสูงถึง -22.9%YOY สะท้อนถึงภาพรวมอุปสงค์ในจีนที่อ่อนแอลงอย่างชัดเจน

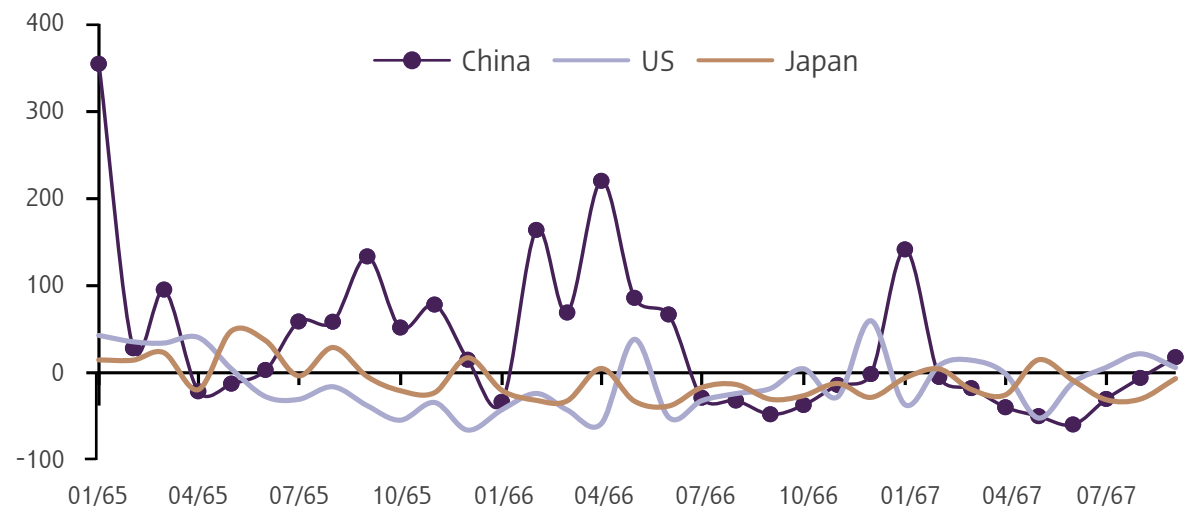
การส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทย (สัดส่วน 52% ของมูลค่าการส่งออกกุ้งในปี 2023)

% YOY export value growth of top-3 markets in USD term	Total	China	US	Japan
ปี 2020	-14.4%	-26.5%	-4.4%	-22.6%
ปี 2021	+10.0%	+13.9%	-0.2%	+11.9%
ปี 2022	+2.1%	+46.4%	-22.3%	+6.7%
ปี 2023	-9.0%	+8.8%	-24.0%	-24.0%
Jan-Sep 2024	-11.7%	-22.9%	-6.1%	-13.4%

อัตราการเติบโตของมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยังตลาดหลัก 3 อันดับแรก

หน่วย : %YOY

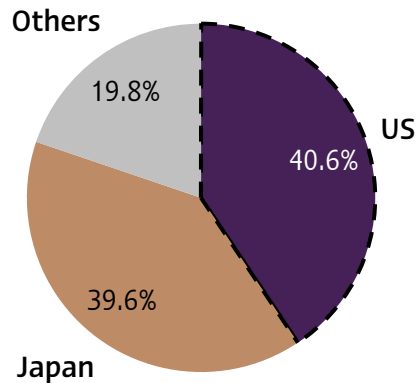

- ในช่วง 9 เดือนแรกปีนี้ มูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปยังตลาดส่งออกหลักอย่างจีน กลับมาหดตัวสูงถึง -22.9%YOY หลังจากขยายตัวดีในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา
- ทั้งนี้การส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งจากไทยไปจีนที่หดตัวแรงดังกล่าว สอดคล้องกับภาพรวมอุปสงค์และการบริโภคในประเทศจีนที่อ่อนแอลงค่อนข้างมาก สะท้อนได้จากการนำเข้ากุ้งของจีนในภาพรวมที่ส่วนใหญ่ปรับลดลงในเกือบทุกประเทศคู่ค้า ซึ่งเป็นผลมาจากความเชื่อมั่นต่อแนวโน้มเศรษฐกิจที่อยู่ในระดับต่ำ รวมทั้งความกังวลเกี่ยวกับรายได้และการจ้างงาน สะท้อนได้จากยอดขายปลีก (Retail sales) ล่าสุดในเดือนสิงหาคม 2024 ที่ลดลงจากเดือนก่อนหน้าและต่ำกว่าที่ตลาดคาดการณ์ไว้

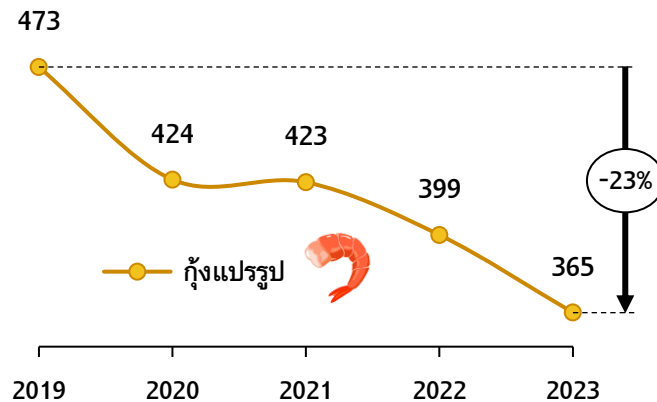
สำหรับการส่งออกกุ้งแปรรูปไปยังตลาดส่งออกหลักอย่างสหรัฐฯ และญี่ปุ่น ยังคงฟื้นฟอสูงและเคลื่อนไหวในแดนลบ โดยพบว่าในช่วง 9 เดือนแรกปีนี้ มูลค่าการส่งออกหดตัวที่ -19.8%YOY และ -6.9%YOY ตามลำดับ

การส่งออกกุ้งแปรรูปของไทย (สัดส่วน 30% ของมูลค่าการส่งออกกุ้งในปี 2023)

โครงสร้างตลาดส่งออกกุ้งแปรรูป
ของไทยในปี 2023

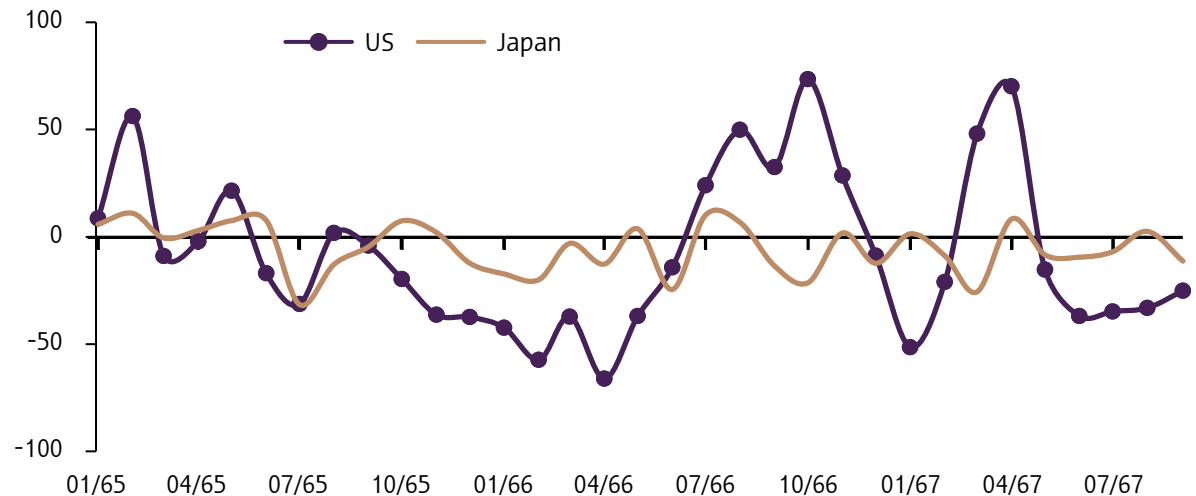
มูลค่าการส่งออก
(หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

% YOY export value growth of key markets in USD term	Total	US	Japan
ปี 2020	-10.5%	2.8%	-16.7%
ปี 2021	-0.3%	-1.5%	-0.4%
ปี 2022	-5.5%	-6.7%	-1.6%
ปี 2023	-8.6%	-9.6%	-8.7%
Jan-Sep 2024	-12.3%	-19.8%	-6.9%

อัตราการเติบโตของมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปไปยังตลาดส่งออกหลักของไทย

หน่วย : %YOY

- ในช่วง 9 เดือนแรกปี 2024 ภาพรวมการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยหดตัว -12.3%YOY โดยพบว่าการส่งออกไปยังสหรัฐฯ และญี่ปุ่น ซึ่งเป็นตลาดส่งออกหลักของไทย (สัดส่วนรวมกันราว 80% ของมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปทั้งหมด) ยังคงหดตัวสูงที่ -19.8% และ -6.9%YOY ตามลำดับ สะท้อนถึงอุปสงค์ภายในประเทศที่อ่อนแอและกำลังซื้อที่เปราะบาง
- สหรัฐฯ : การบริโภคภาคเอกชนชะลอลง สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจที่มีแนวโน้มชะลอลงต่อเนื่องในช่วงที่เหลือของปีนี้และปีหน้า
- ญี่ปุ่น : การอุปโภคบริโภคภาคเอกชนซึ่งมีสัดส่วนราวครึ่งหนึ่งของ GDP ยังอยู่ในภาวะชะลอตัว

ทั้งนี้เศรษฐกิจโลกที่มีทิศทางเติบโตชะลอแบบ Soft landing คือปัจจัยจุดรั้งสำคัญที่มีผลต่ออุปสงค์ในอาหารทะเล โดยเฉพาะสินค้าอาหารในกลุ่ม Luxury อย่างกุ้ง

ดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อ (PMI) โลก

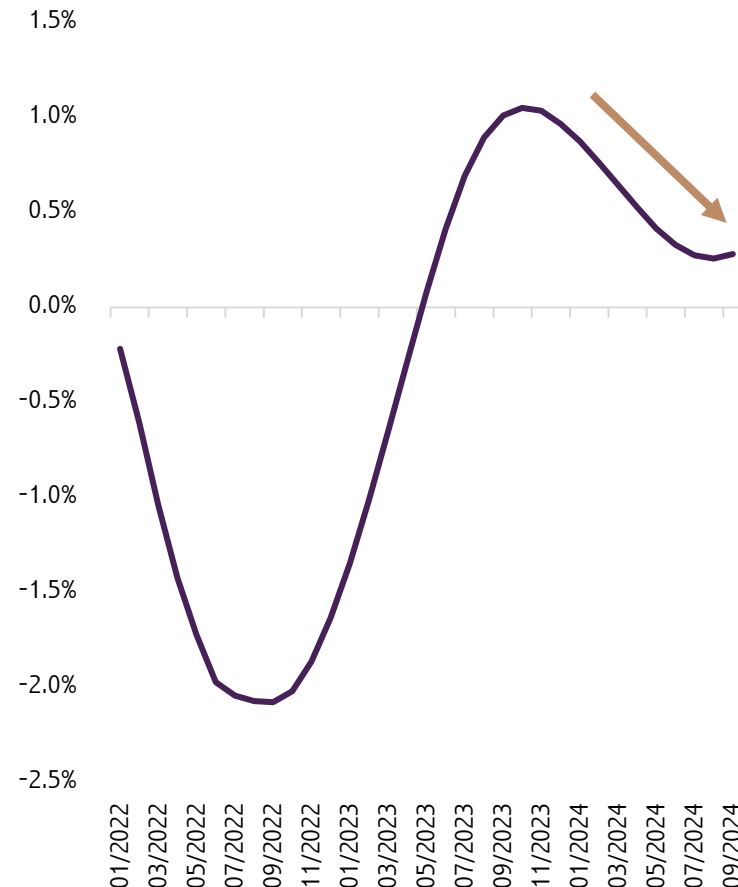
หน่วย : ดัชนี, >50 สะท้อนการขยายตัว

	05/24	06/24	07/24	08/24	09/24
Global Composite	53.7	52.9	52.5	52.8	52
Developed Mkt	53.4	52.8	52.7	53.2	52.3
Emerging Mkt	54.3	53.3	52.4	52.1	51.1
Global Manu.	51	50.8	49.7	49.6	48.8
Developed Mkt	50	49.7	48.8	48.3	47.5
Emerging Mkt	51.9	52.1	50.7	50.8	49.8
Global Services	54	53.1	53.3	53.8	52.9
Developed Mkt	53.9	53.4	53.5	54.3	53.4
Emerging Mkt	54.5	52.5	53.2	52.8	51.7

- เศรษฐกิจโลกมีแนวโน้มชะลอแบบ Soft landing ตามคาด โดยส่งสัญญาณชะลอตัวต่อเนื่องในช่วงที่เหลือของปีนี้ โดยเฉพาะภาคการผลิตของกลุ่มเศรษฐกิจหลัก
- เศรษฐกิจโลกจะกลับมาขยายตัวเร่งขึ้นบ้างในปี 2025 จากอัตราเงินเฟ้อและอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่ปรับลดลง โดยเฉพาะในประเทศเศรษฐกิจหลัก

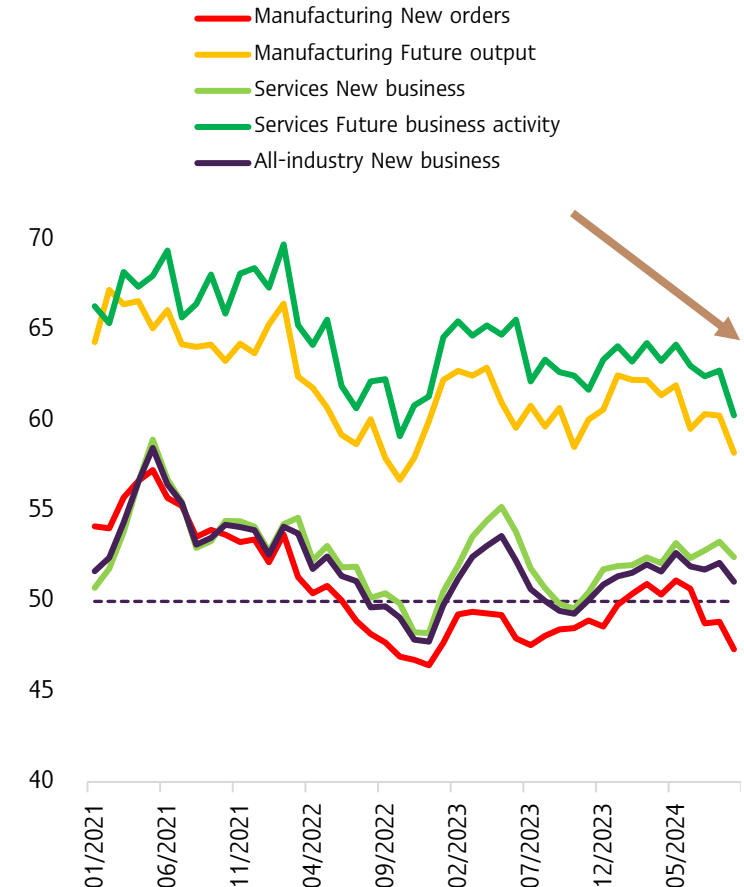
OECD Composite Leading Indicator: G20

หน่วย : %YOY, ปรับฤดูกาล, Amplitude Adjusted

ดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อ (PMI) โลก : คำสั่งซื้อใหม่/ธุรกิจใหม่

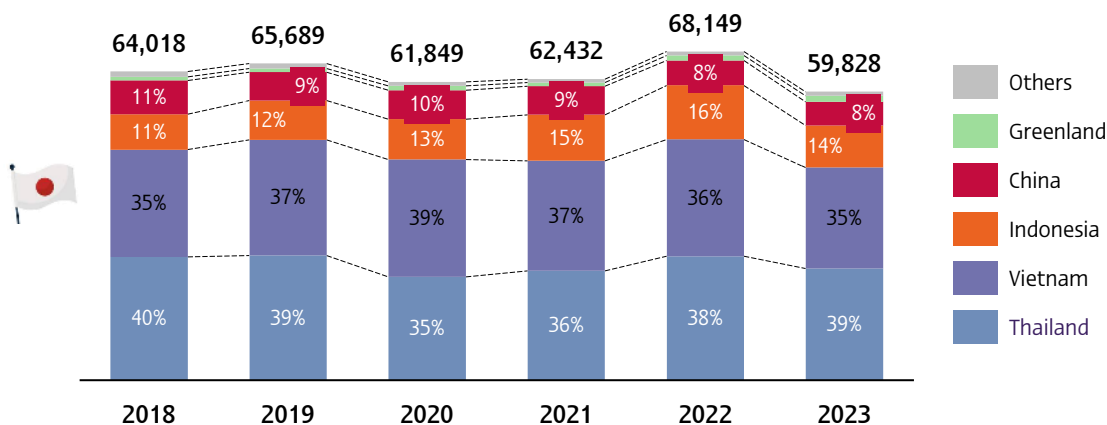
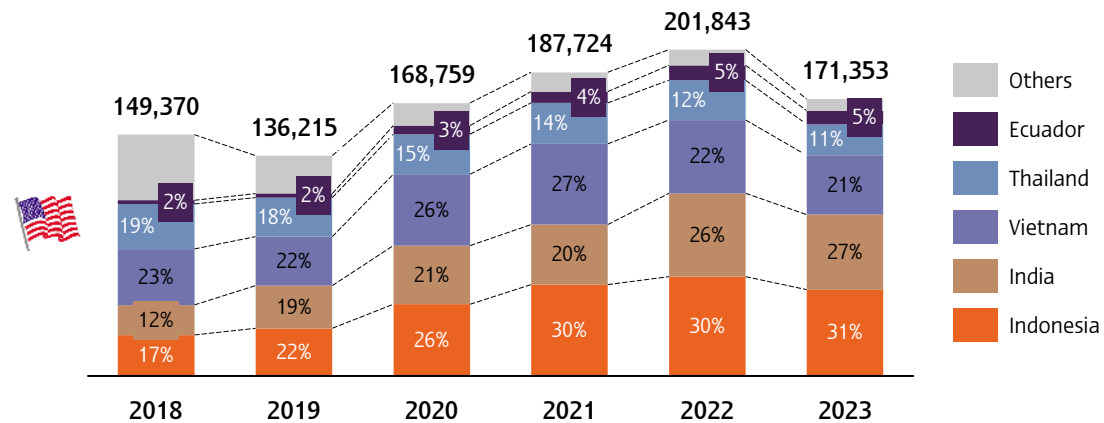
หน่วย : ดัชนี, >50 สะท้อนการขยายตัว

นอกจากอุปสงค์ที่เปราะบางแล้ว อีกหนึ่งความท้าทายสำคัญ คือการแข่งขันในตลาดโลกที่มีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น ท่ามกลางศักยภาพของไทยที่ลดลง สะท้อนได้จากส่วนแบ่งในตลาดส่งออกหลักที่ทยอยปรับลดลงอย่างต่อเนื่อง

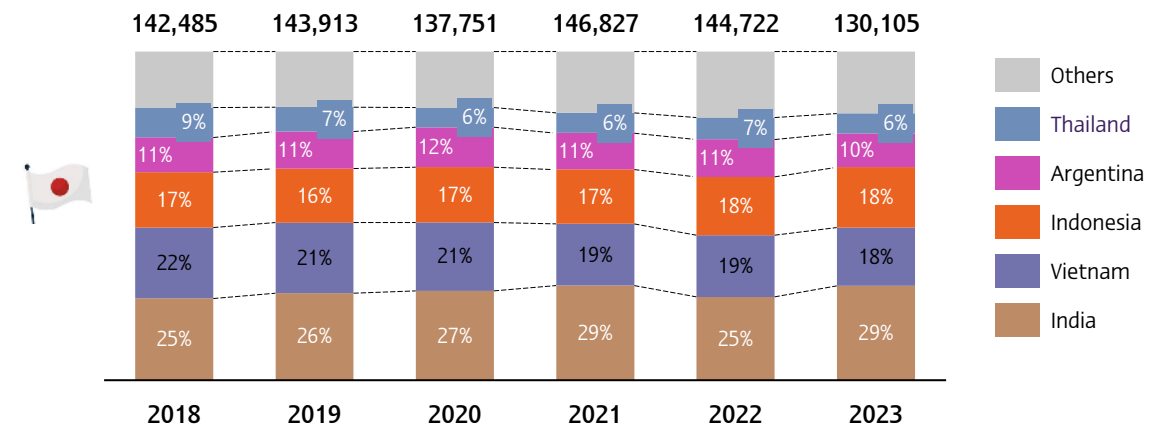
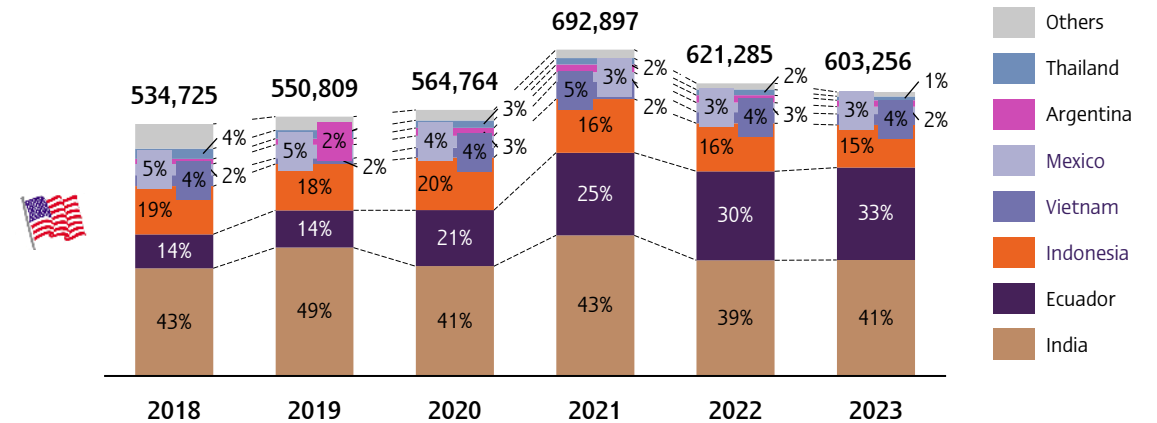
ปริมาณการนำเข้ากุ้งแปรรูปของสหรัฐฯ และญี่ปุ่น

หน่วย : ตัน, % ของปริมาณการนำเข้าทั้งหมด

ปริมาณการนำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของสหรัฐฯ และญี่ปุ่น

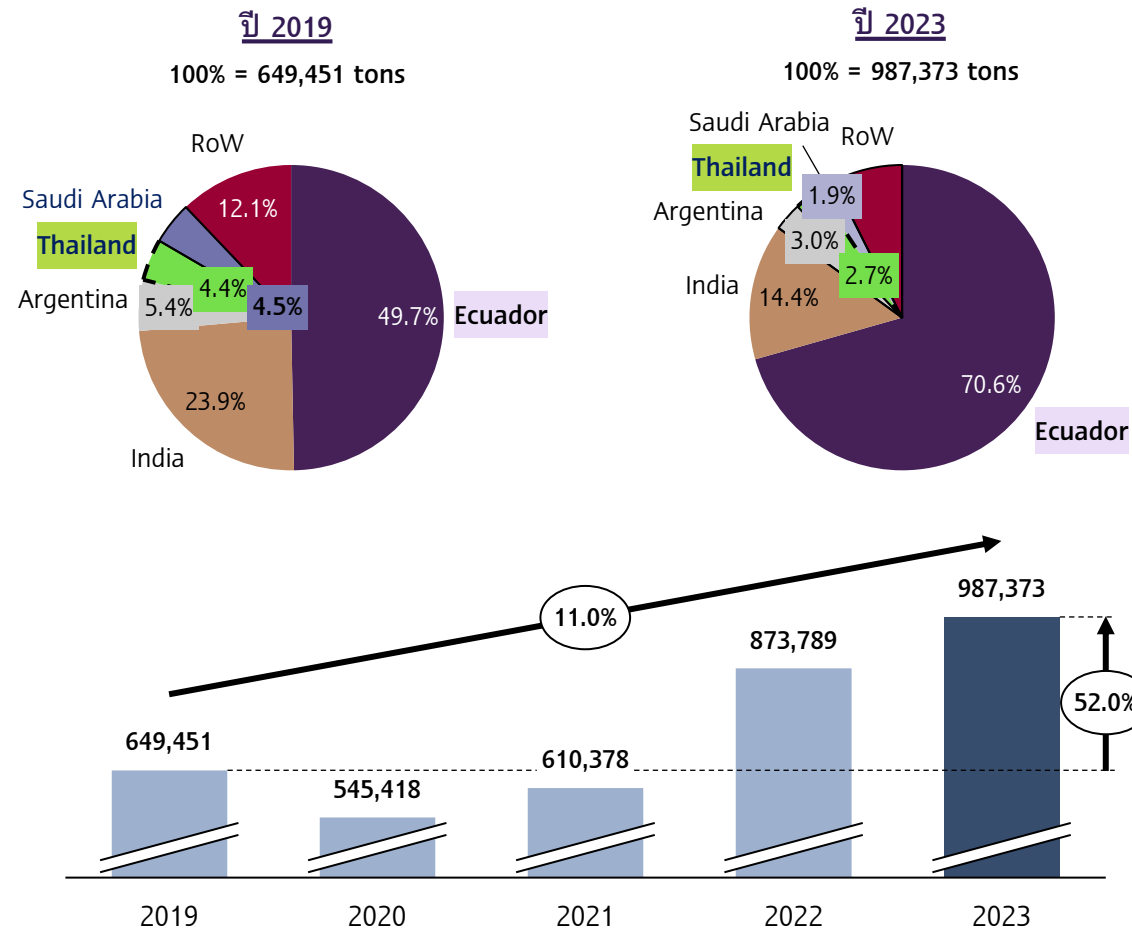
หน่วย : ตัน, % ของปริมาณการนำเข้าทั้งหมด

ขณะเดียวกัน การแข่งขันในตลาดทูบรีโอกที่มีศักยภาพสูงอย่างจีนก็มีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้นเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะจากคู่แข่งที่มีต้นทุนต่ำอย่างเอกวาดอร์ ซึ่งปัจจุบันเป็น Supplier หลักในจีน และมีส่วนแบ่งตลาดถึงกว่า 70%

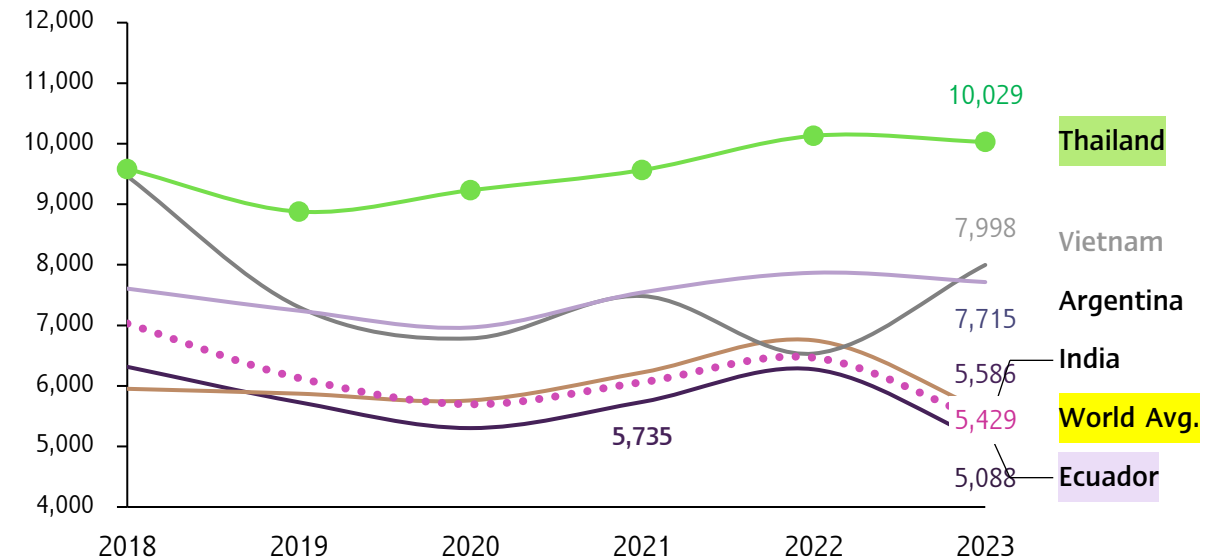
ปริมาณการนำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของจีน

หน่วย : % ของปริมาณการนำเข้าทั้งหมด, ตัน

ราคานำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของจีน รายประเทศสำคัญ

หน่วย : ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน

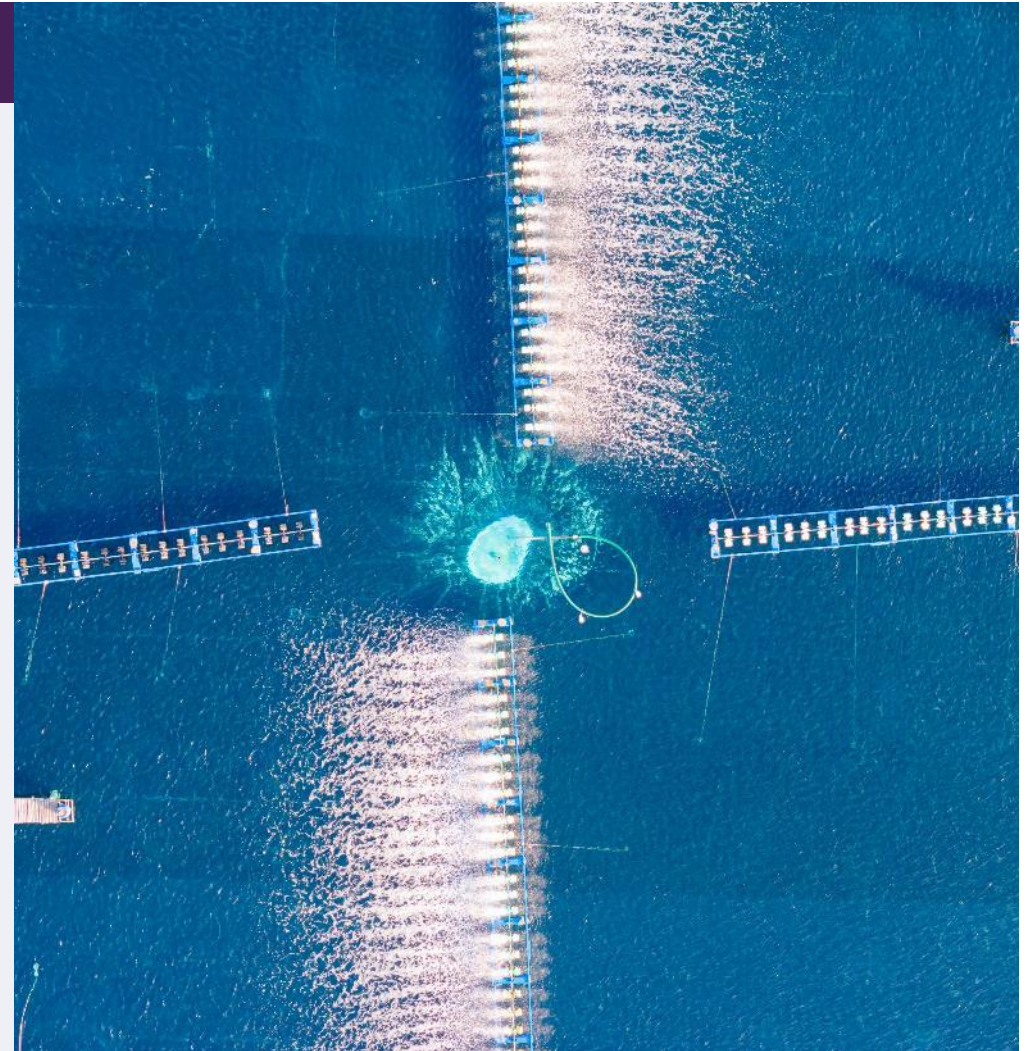

- ต้นทุนการเลี้ยงกุ้งของไทยที่สูงกว่าคู่แข่งในตลาดโลกค่อนข้างมาก ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากปัญหาโรคระบาดที่มีมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2010 รวมถึงปัญหาสำคัญคือการระบาดของโรค EMS ในปี 2011 ที่ทำให้ผลผลิตกุ้งของไทยลดลงอย่างมาก ส่งผลให้เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งมีต้นทุนในเรื่องมาตรการจัดการและป้องกันโรคที่เพิ่มสูงขึ้นมาก ยิ่งไปกว่านั้น ยังมาจากต้นทุนการผลิตวัตถุดิบต่าง ๆ ราคาพลังงานที่เพิ่มสูงขึ้นอีกด้วย

แนวโน้มอุตสาหกรรมกุ้งในปี 2025

อุตสาหกรรมกุ้งของไทยในปี 2025 มีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้น โดยคาดว่าจะมูลค่าการส่งออกกุ้งและผลิตภัณฑ์จะสามารถกลับมาขยายตัวเป็นบวกเล็กน้อยที่ 3.3%YOY หลังจากที่คาดว่าจะหดตัว -9.8%YOY ในปีนี้ สอดคล้องกับภาพรวมความต้องการบริโภคกุ้งจากประเทศคู่ค้าที่ทยอยปรับตัวดีขึ้น อย่างไรก็ตาม การฟื้นตัวในปีหน้ายังคงมีแนวโน้มเปราะบางจากปัจจัยเสี่ยงหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นความเสี่ยงด้านภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitical risks) ที่มีแนวโน้มลุกลามและขยายวงกว้างขึ้น รวมทั้งการชะลอตัวของเศรษฐกิจจีน (China slowdown) ซึ่งเป็นคู่ค้าหลักในสินค้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทย ซึ่งจากความเสี่ยงต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้คาดว่าจะมูลค่าการส่งออกกุ้งและผลิตภัณฑ์ในปีหน้าจะยังคงอยู่ต่ำกว่าช่วง Pre-COVID

สืบเนื่องจากแนวโน้มการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกในปีหน้าที่ยังคงเปราะบางท่ามกลางความเสี่ยงด้านลบ (Downside risks) รอบด้าน SCB EIC คาดว่าผู้บริโภคส่วนใหญ่ในตลาดน่าจะยังคงมีความต้องการสินค้ากุ้งและผลิตภัณฑ์ที่มีราคาไม่สูงมากนัก ส่งผลให้ผู้ค้าอาจจะสามารถปรับขึ้นราคาขายเพื่อส่งผ่านภาระต้นทุนที่สูงขึ้นได้เพียงบางส่วนเท่านั้น ซึ่งประเด็นดังกล่าวจะยังมีส่วนกดดันอัตรากำไรของธุรกิจในปีหน้าต่อไป

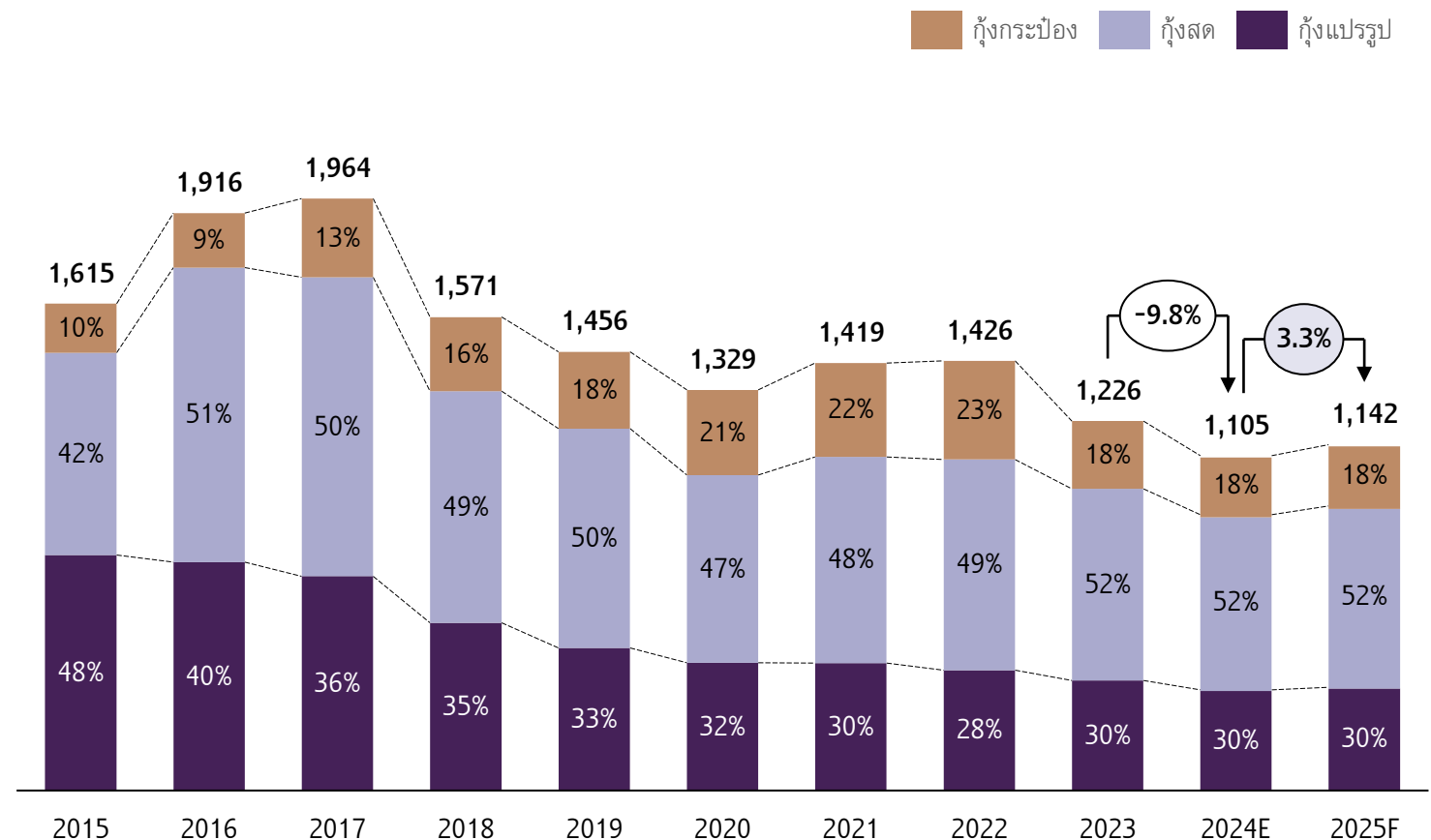
มูลค่าการส่งออกกุ้งของไทยในปี 2025 มีแนวโน้มกลับมาขยายตัวเป็นบวกได้เล็กน้อยที่ 3.3%YOY สอดคล้องกับภาพรวมการฟื้นตัวของอุปสงค์ในตลาดโลก อย่างไรก็ดี คาดว่ามูลค่าการส่งออกจะยังคงต่ำกว่าช่วง Pre-COVID

ภาพรวมภาวะธุรกิจและแนวโน้มในระยะต่อไป

- มูลค่าการส่งออกกุ้งและผลิตภัณฑ์ของไทยในปี 2025 มีแนวโน้มกลับมาขยายตัวเป็นบวกได้เล็กน้อย หลังจากคาดว่าจะหดตัวต่อเนื่องเป็นปีที่สองในปีนี้ (2024) อย่างไรก็ดี แนวโน้มการฟื้นตัวในปีหน้าค่อนข้างเปราะบางจากความเสี่ยงในระบบเศรษฐกิจรอบด้าน ส่งผลให้มูลค่าการส่งออกกุ้งในปีหน้าจะยังคงต่ำกว่าช่วง Pre-COVID อยู่อีกพอสมควร
- อนึ่ง ภายใต้สถานการณ์ที่แนวโน้มการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกยังคงเปราะบางและมีความเสี่ยงสูง กอปรกับกำลังซื้อในตลาดโลกที่ยังอ่อนแอและฟื้นตัวได้ไม่เต็มที่ ส่งผลให้ผู้บริโภคในตลาดยังมีแนวโน้มต้องการสินค้ากุ้งที่มีราคาไม่แพงมากนัก ประกอบกับการแข่งขันด้านราคาในตลาดโลกที่มีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้นอีกด้วย ดังนั้น ผู้ขายจึงอาจจะไม่สามารถปรับราคาขายให้สูงขึ้นได้มากนัก
- สำหรับในระยะ Medium-term แนวโน้มการส่งออกกุ้งยังมีแนวโน้มเผชิญกับความท้าทายจากศักยภาพการแข่งขันด้านราคาที่ลดลงจากปัญหาต้นทุนการเลี้ยงกุ้งของไทยที่อยู่สูงกว่าคู่แข่งค่อนข้างมาก ซึ่งปัจจัยดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อส่วนแบ่งของไทยในตลาดส่งออกกุ้งโลกอย่างต่อเนื่อง

มูลค่าการส่งออกกุ้งของไทย

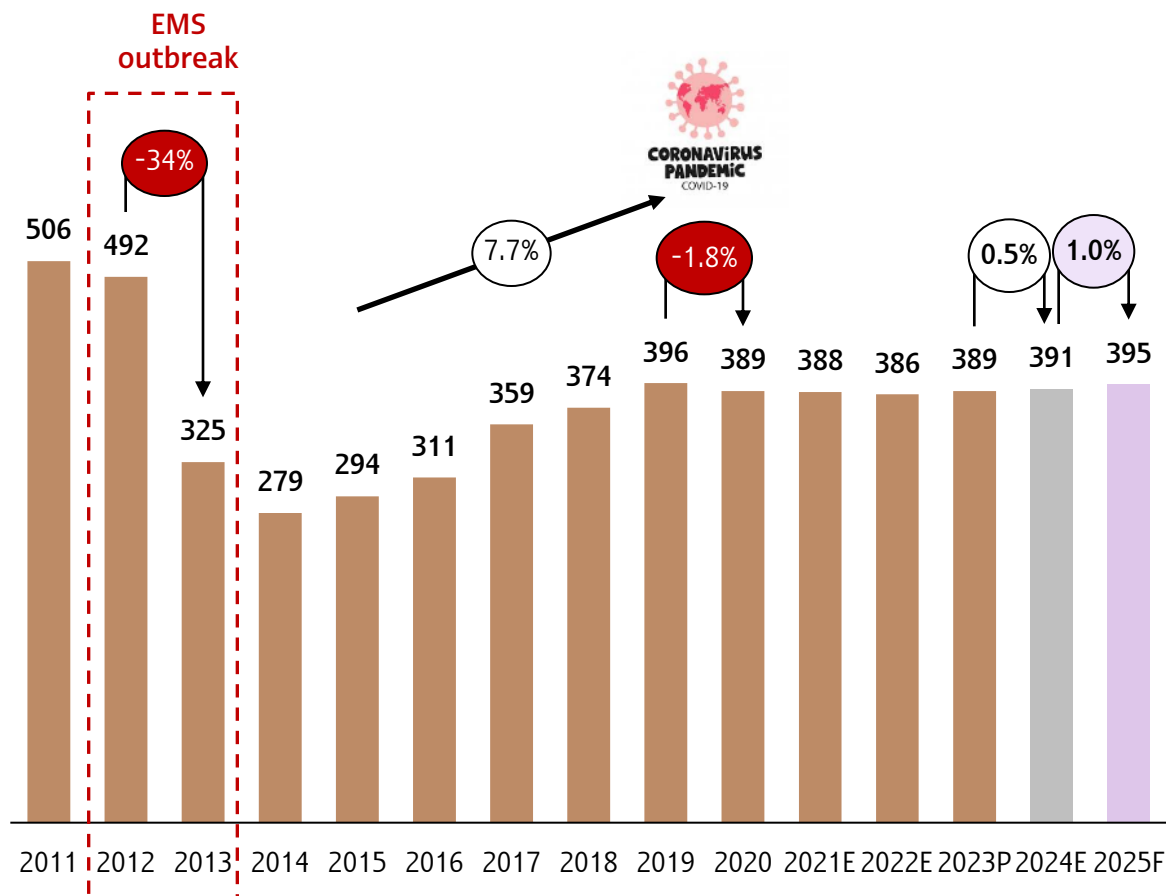
หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

สำหรับปริมาณการผลิตกุ้งในปี 2025 มีแนวโน้มอยู่ในระดับใกล้เคียงกับปีนี้ โดยคาดว่าจะอยู่ที่ราว 395,000 ตัน เป็นผลจากต้นทุนการผลิตที่ยังมีแนวโน้มอยู่ในระดับสูงต่อเนื่อง กอปรกับการฟื้นตัวของอุปสงค์ที่ยังคงเปราะบาง

ปริมาณผลผลิตกุ้งขาวแวนาไมของไทย (รายปี)

หน่วย : พันตัน

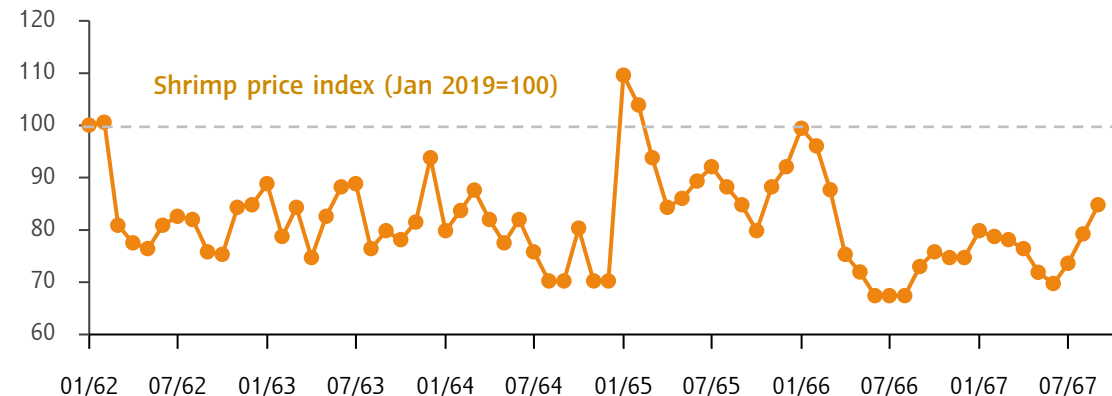
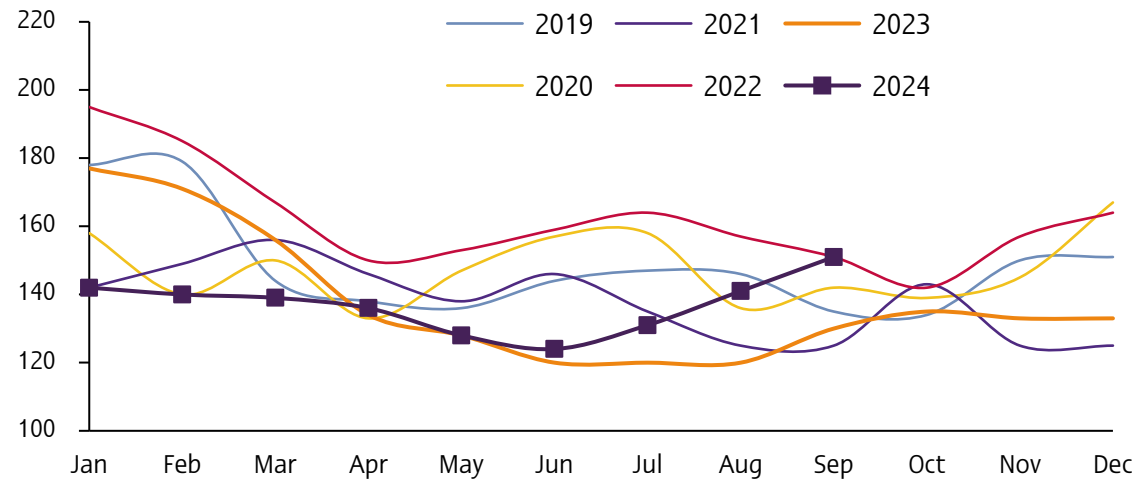
รายละเอียด

- ผลผลิตกุ้งขาวแวนาไมของไทยในปี 2025 มีแนวโน้มอยู่ในระดับใกล้เคียงกับปีนี้ โดยคาดว่าจะอยู่ที่ราว 395,000 ตัน หรือเพิ่มขึ้นเพียง 1.0%YOY ทั้งนี้ผลผลิตกุ้งที่เพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยดังกล่าว นอกจากจะเป็นผลจากปรับอุปทานให้เหมาะสมกับอุปสงค์ที่เปราะบางแล้ว ยังเป็นผลมาจากต้นทุนการเลี้ยงกุ้งที่มีแนวโน้มอยู่ในระดับสูงต่อเนื่อง ทั้งแนวโน้มค่าแรงต้นทุนอาหารกุ้ง (สัดส่วนมากถึงราว 60-70% ของต้นทุนการเลี้ยงทั้งหมด) ราคาพันธุ์กุ้ง รวมทั้งราคาน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีแนวโน้มสูงขึ้นจากปัญหาสงครามที่ยืดเยื้อที่มีผลให้ต้นทุนค่าขนส่งสินค้ายังอยู่ในระดับสูงต่อเนื่อง ซึ่งปัจจัยดังกล่าวเหล่านี้ไม่จูงใจให้เกษตรกรลงลูกกุ้งเพิ่มมากนัก
- ยิ่งไปกว่านั้น มาตรฐานด้านต่าง ๆ ที่ประเทศผู้นำเข้ากำหนด ยังส่งผลให้ต้นทุนของผู้ผลิต/ผู้เลี้ยงกุ้งในไทยปรับตัวสูงขึ้นตามไปด้วย และยังทำให้ความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมกุ้งไทยในตลาดโลกมีความท้าทายมากขึ้นตามลำดับ

ขณะที่ราคากุ้งขาวที่เกษตรกรขายได้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปีนี้ โดยคาดว่าจะอยู่ที่ 145 บาท/กิโลกรัม (กุ้งไซส์ 60 ตัว/กิโลกรัม) จากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจที่ยังคงเปราะบางและแนวโน้มการแข่งขันด้านราคาที่รุนแรงต่อเนื่อง

ราคาวัตถุดิบกุ้งขาวแวนนาไมขนาด 60 ตัวต่อกิโลกรัม (รายเดือน)

หน่วย : บาทต่อกิโลกรัม

แนวโน้มราคากุ้งขาวที่เกษตรกรขายได้ในปี 2025 และรายละเอียด

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	YTD24	2024F	2025F
ราคากุ้งขาว	156.5	148.5	147.7	137.9	162.0	138.1	136.9	140.0	145.0
% YOY	-14.6%	-5.1%	-0.6%	-6.6%	17.5%	-14.8%	-1.9%	1.4%	3.6%

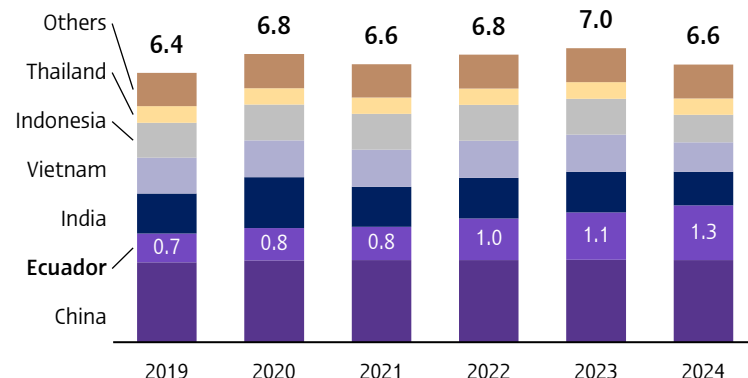
- สำหรับราคากุ้งขาวในปี 2025 มีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้นจากปีนี้ สอดคล้องกับทิศทางราคากุ้งในตลาดโลก โดยคาดว่าจะอยู่ที่ราว 145 บาทต่อกิโลกรัม หรือเพิ่มขึ้น 3.6%YOY แต่ก็ยังถือเป็นระดับราคาที่ต่ำกว่าราคาเฉลี่ยในอดีตอยู่มากพอสมควร ซึ่งเป็นผลจากอุปสงค์และกำลังซื้อที่ยังเปราะบาง รวมไปถึงความกังวลเกี่ยวกับประเด็นความเสี่ยงด้านต่าง ๆ และปัญหาความขัดแย้งด้านภูมิรัฐศาสตร์ที่ยังคงยืดเยื้อในหลายภูมิภาค รวมไปถึงเศรษฐกิจจีนที่อาจมีแนวโน้มชะลอลงมากกว่าที่เราคาดการณ์ไว้ ยิ่งไปกว่านั้น ประเทศผู้ส่งออกกุ้งก็ยังมีแนวโน้มที่จะแข่งขันด้านราคา (Price war) รุนแรงต่อเนื่อง ซึ่งมีส่วนทำให้การปรับขึ้นราคาขายกุ้งอาจทำได้ไม่เต็มที่มากนัก

ทั้งนี้ความท้าทายสำคัญของอุตสาหกรรมกุ้งไทยในปีหน้าและระยะต่อไป คือปัญหาความไม่สมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทานกุ้งในตลาดโลก รวมทั้งกำลังซื้อของผู้บริโภคในตลาดที่ยังค่อนข้างเปราะบางและฟื้นตัวช้า

ความท้าทายสำคัญของอุตสาหกรรมกุ้งในปี 2025 และระยะต่อไป

1

Global shrimp supply

จับตามูลผลิตกุ้งของคู่แข่งสำคัญอย่างเอกวาดอร์ที่เพิ่มสูงขึ้นต่อเนื่องในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นผลจากความได้เปรียบในเรื่องพื้นที่ที่มีศักยภาพในการเลี้ยงกุ้งจำนวนมาก สวนทางกับผลผลิตกุ้งจากผู้ผลิตจากประเทศในฝั่งเอเชียที่ส่วนใหญ่มีแนวโน้มปรับลดลงจากการระบาดของโรคกุ้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศอินโดนีเซียและเวียดนาม

2

Fragile economic outlook and global demand

ในปี 2025 คาดว่าเศรษฐกิจโลกจะขยายตัวที่ 2.8%YOY ใกล้เคียงกับปีนี้ ที่คาดว่าจะขยายตัวได้ 2.7%YOY โดยเศรษฐกิจยุโรปมีแนวโน้มขยายตัวเร่งขึ้นจากปีนี้จากแรงกดดันด้านเงินเฟ้อที่ลดลง และธนาคารกลางมีโอกาสผ่อนคลายนโยบายการเงินเพิ่มเติม ขณะที่เศรษฐกิจสหรัฐฯ และจีน ซึ่งเป็นประเทศคู่ค้าหลักในสินค้ากุ้งของไทยมีแนวโน้มชะลอลง

GDP Growth (%YOY)	2023	2024F	2025F	2026F	2027F
Global	2.8%	2.7%	2.8%	2.7%	2.7%
US	2.9%	2.7%	2.2%	2.0%	2.1%
Eurozone	0.4%	0.8%	1.1%	1.3%	1.2%
Japan	1.7%	-0.1%	1.1%	0.9%	0.8%
China	5.2%	4.9%	4.6%	4.2%	4.0%
India	7.7%	7.0%	6.7%	6.6%	6.5%
ASEAN-5*	4.3%	5.1%	5.0%	5.0%	5.0%

อย่างไรก็ดี ไทยอาจได้รับอานิสงส์จากการที่สหรัฐฯ จ่อเก็บภาษี AD/CVDs กับคู่แข่งในสินค้ากุ้งของไทยเพิ่มขึ้นจากปัจจุบัน ซึ่งจะส่งผลดีต่อความสามารถในการแข่งขันด้านราคาของไทยและแนวโน้มการส่งออกกุ้งในระยะต่อไป

สหรัฐฯ กำลังอยู่ระหว่างไต่สวนผู้ส่งออกกุ้งจากคู่แข่งของไทย ได้แก่ เอกวาดอร์ อินเดีย อินโดนีเซีย และเวียดนาม ซึ่งอาจนำไปสู่การใช้มาตรการ AD และ CVDs ในอนาคต

เริ่มกระบวนการ
ไต่สวน

Date	Event
October 25, 2023	Petition filed
November 14, 2023	Initiation of investigations
December 11, 2023	ITC preliminary injury determination
March 25, 2024	The DOC preliminary CVD determinations, if fully postponed
May 22, 2024	The DOC preliminary AD determinations, if fully postponed
October 11, 2024	The DOC final AD and CVD determinations, if both preliminary and final determinations are fully postponed and aligned
December 2, 2024	ITC final injury determination if the DOC's determinations are fully postponed
December 9, 2024	AD/CVD orders published

ประกาศผล

ปัจจุบันสหรัฐฯ นำเข้าสินค้ากุ้งในหมวด Frozen warmwater shrimps and prawns จากคู่แข่งของไทยทั้ง 4 ประเทศ รวมกันมากถึงราว 87% ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมด

Country	Quantity	Country
Ecuador	421,824	\$1,499,695,864
India	665,058	\$2,958,128,360
Indonesia	307,630	\$1,515,808,203
Vietnam	112,878	\$686,916,481
Subtotal, Subject	1,507,391	\$6,660,548,908
All Other Countries	164,092	\$960,438,652
World Total	1,671,483	\$7,620,987,560

Countries under investigation	Ecuador, India, Indonesia, and Vietnam
Products subject to investigation	Frozen warmwater shrimps and prawns, whether wild-caught or farm-raised/Frozen shrimp and prawns that are packed with marinade, spices or sauce/Food preparations that contain more than 20% by weight of shrimp or prawn
Actions to be taken	Impose AD and/or CVD duties (Country-specific rate, based on the average of individual rates calculated for the largest producer in each particular country)

นัยต่อภาคธุรกิจ

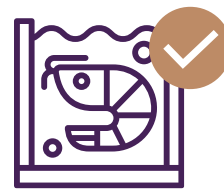
ผู้ประกอบการควรปรับกลยุทธ์ทางธุรกิจเพื่อรับมือกับความท้าทายด้านต่าง ๆ รวมทั้งตอบโจทย์ผู้บริโภคและสร้างโอกาสทางธุรกิจใหม่ ๆ ในอนาคต

ขยายการส่งออกกุ้งไปยังตลาดเศรษฐกิจเกิดใหม่
ที่มีศักยภาพเติบโตสูงนอกเหนือไปจากตลาดจีน
เพื่อทดแทนตลาดส่งออกดั้งเดิมที่มีการแข่งขันสูง
และการบริโภคเริ่มเข้าสู่ภาวะอิ่มตัว

- แม้ว่าปัจจุบันและในระยะสั้น จีนจะเป็นตลาดส่งออกกุ้งที่น่าจับตามองและมีศักยภาพเติบโตสูง โดยเฉพาะในส่วนของกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง สะท้อนได้จากปริมาณการนำเข้ากุ้งที่เติบโตขึ้นอย่างก้าวกระโดดในช่วงหลายปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการไทยไม่ควรนิ่งนอนใจ เพราะทางจีนเองก็มีนโยบายในเรื่องการสร้างความมั่นคงทางด้านอาหาร (Food security policy) และพึ่งพาตนเองมากขึ้น ซึ่งอาจทำให้จีนมีแนวโน้มลดการนำเข้าสินค้าอาหารต่าง ๆ รวมทั้งกุ้งได้ในระยะต่อไป
- ดังนั้น ผู้ประกอบการในธุรกิจส่งออกกุ้งจึงควรมองหาตลาดส่งออกใหม่ ๆ ที่มีศักยภาพควบคู่กันไปด้วย เพื่อลดความเสี่ยงจากการพึ่งพาสถานที่ตลาดใดตลาดหนึ่งมากเกินไป

บริหารจัดการฟาร์มกุ้งให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
เพื่อลดต้นทุนการเลี้ยง เพิ่มขีดความสามารถในการ
แข่งขัน และลดอุปสรรคทางการค้า

- ผู้ประกอบการในธุรกิจจะต้องให้ความสำคัญกับการปรับปรุงฟาร์มกุ้ง ทั้งในส่วนของพันธุ์กุ้ง อาหาร และเทคโนโลยีการเลี้ยง รวมทั้งบริหารจัดการการเลี้ยงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อเพิ่มผลผลิตกุ้งต่อบ่อ ลดต้นทุนการเลี้ยง และลดความเสี่ยง/ป้องกันโรคระบาดต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในฟาร์มเลี้ยงกุ้ง โดยต้องเน้นการนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในระบบการเลี้ยงและการผลิตให้มากขึ้น รวมไปถึงการพัฒนาระบบการเลี้ยงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Eco-friendly) เพื่อลดอุปสรรคและข้อกีดกันทางการค้าจากประเทศผู้นำเข้า และเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศและสภาพแวดล้อมที่มีแนวโน้มผันผวนมากขึ้นในอนาคต

วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น
และปรับกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจเพื่อตอบโจทย์
ความต้องการและวิถีชีวิตของผู้บริโภคยุคใหม่
ที่เปลี่ยนไป

- ผู้ประกอบการจะต้องพัฒนาเทคโนโลยีการแปรรูปและพัฒนาผลิตภัณฑ์กุ้งที่หลากหลายตรงตามความต้องการของลูกค้าในต่างประเทศ รวมทั้งให้ความสำคัญกับกระบวนการผลิตที่มีคุณภาพและปลอดภัย เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับคู่ค้า ตอบโจทย์เรื่อง Premiumization และหลีกเลี่ยงการแข่งขันด้านราคา (Price war) จากคู่แข่งต้นทุนต่ำในตลาด รวมไปถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ตอบโจทย์ความต้องการผู้บริโภคเฉพาะกลุ่ม อาทิ ผลิตภัณฑ์กุ้งแปรรูปพร้อมทานหรือพร้อมปรุง เป็นต้น
- นอกจากนี้ จะต้องให้ความสำคัญกับการสร้างแบรนด์และขยายช่องทางการจัดจำหน่ายไปบนแพลตฟอร์มออนไลน์มากขึ้น

ประเด็นสำคัญและความท้าทายที่ต้องจับตามอง
สำหรับอุตสาหกรรมอาหารทะเล

ความท้าทายสำคัญและประเด็นที่ต้องจับตาในระยะต่อไป คือ แนวโน้มการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกและประเทศคู่ค้า รวมถึงการแข่งขันจากสินค้านวัตกรรมใหม่ ๆ และมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษี (NTBs) ที่เข้มงวดมากขึ้น

Key challenges for seafood industry

Economic risks	Innovative risks	ESG risks	
Global slowdown - ภาพรวมเศรษฐกิจโลกในปี 2025 ยังมีความเสี่ยงสูงจากปัจจัยเสี่ยงรอบด้านที่กดดันแนวโน้มการฟื้นตัว รวมทั้งปัญหา Geopolitics ที่คาดว่าจะยังคงยืดเยื้อและขยายวงกว้างขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อกำลังซื้อและความเชื่อมั่นของผู้บริโภค - แม้ว่าอัตราเงินเฟ้อในปีหน้าจะมีแนวโน้มปรับลดลงจากปี 2023 แต่คาดว่าจะยังอยู่ในระดับสูง ซึ่งปัจจัยดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อค่าครองชีพและกำลังซื้อของผู้บริโภค และอาจมีผลให้การใช้จ่ายสำหรับอาหารทะเลถูกกระทบได้	New alternative protein - ผลิตภัณฑ์อาหารประเภท Plant-based seafood มีแนวโน้มได้รับความนิยมจากผู้บริโภคในตลาดโลกมากขึ้น สะท้อนได้จากการเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วของผลิตภัณฑ์กลุ่มนี้ รวมทั้งยังมีแบรนด์ต่าง ๆ เข้ามาทำตลาดมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง - ปัจจุบันมีผู้ประกอบการในธุรกิจอาหารเข้ามาพัฒนาและทำตลาดในอาหารกลุ่มนี้มากขึ้น ดังนั้น ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมอาหารทะเลจึงจำเป็นต้องเฝ้าระวังและปรับตัวเพื่อรับมือกับการแข่งขันจากสินค้านวัตกรรมใหม่ ๆ เหล่านี้	Sustainable fishing “การทำประมงอย่างยั่งยืน” (Sustainable fishing) ได้กลายเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นประเด็นในการกีดกันทางการค้าทั่วโลก - ดังนั้น ไทยจึงจำเป็นต้องเร่งยกระดับการจัดการประมงและระบบการผลิตสินค้าประมงของไทยให้ได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล ในเรื่องการจัดหาวัตถุดิบที่มาจากการทำประมงที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม มีผลกระทบต่อระบบนิเวศน้อยที่สุด ก่อให้เกิดความยั่งยืนของทรัพยากรประมง รวมทั้งยังต้องสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้อย่างโปร่งใส (Traceability)	Fair labor practice - การปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม (Fair labor practice) ไทยถูกกล่าวหาในเรื่องปัญหาการค้ำมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการใช้แรงงานต่างด้าวในอุตสาหกรรมประมงอย่างต่อเนื่อง - โดยล่าสุดเมื่อช่วงกลางปี 2023 รัฐบาลสหรัฐฯ ยังคงอันดับการค้ำมนุษย์ของไทยไว้ที่ Tier 2 ซึ่งสะท้อนถึงความพยายามและความคืบหน้าอย่างมีนัยสำคัญในการแก้ปัญหาการค้ำมนุษย์ของรัฐบาลไทย - อย่างไรก็ดี ต้องจับตาการประเมินผลการจัดอันดับประจำปี ซึ่งโดยปกติแล้วจะมีการประกาศในช่วงกลางปี (มิ.ย.-ก.ค.)

แนวโน้มเศรษฐกิจโลกขึ้นกับทิศทางการเมืองของประเทศเศรษฐกิจหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitical risks) และภัยต่อห่วงโซาการผลิตโลก

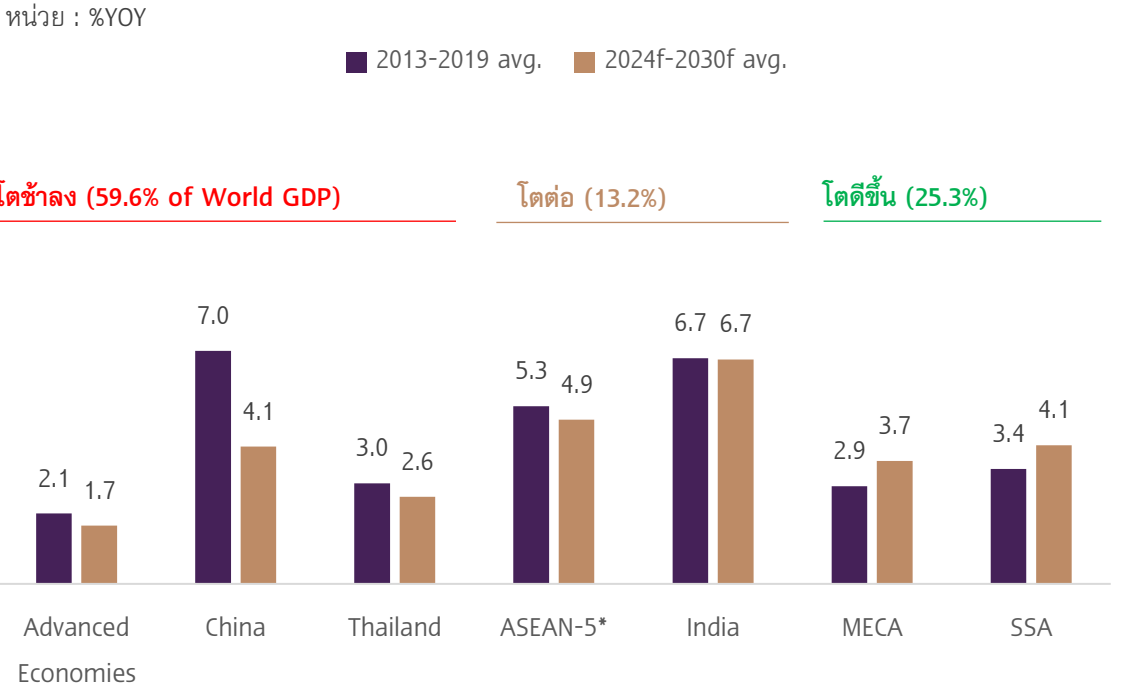
ในปี 2025 คาดว่าเศรษฐกิจโลกจะขยายตัว 2.8% ใกล้เคียงกับปีนี้ที่คาดว่าจะขยายตัวได้ 2.7% เศรษฐกิจยุโรปมีแนวโน้มขยายตัวเร่งขึ้น เนื่องจากแรงกดดันเงินเฟ้อลดลง และธนาคารกลางมีโอกาสร่อนคลายนโยบายการเงินเพิ่มเติม ขณะที่เศรษฐกิจสหรัฐและจีนชะลอตัวลง

คาดการณ์การเติบโตของเศรษฐกิจโลก โดย SCB EIC

GDP Growth (%YOY)	2023	2024F	2025F	2026F	2027F
 Global	2.8%	2.7%	2.8%	2.7%	2.7%
 US	2.9%	2.7%	2.2%	2.0%	2.1%
 Eurozone	0.4%	0.8%	1.1%	1.3%	1.2%
 Japan	1.7%	-0.1%	1.1%	0.9%	0.8%
 China	5.2%	4.9%	4.6%	4.2%	4.0%
 India	7.7%	7.0%	6.7%	6.6%	6.5%
 ASEAN-5*	4.3%	5.1%	5.0%	5.0%	5.0%

ในระยะปานกลาง เศรษฐกิจโลกมีแนวโน้มเติบโตชะลอตัวจากการแบ่งขั้วทางเศรษฐกิจ ศักยภาพในการเติบโตของประเทศเศรษฐกิจหลักที่มีแนวโน้มลดลงตามสังคมผู้สูงอายุ และการชะลอตัวของเศรษฐกิจจีน ในขณะที่อินเดียและ ASEAN-5 มีแนวโน้มที่จะเติบโตสูง

อัตราการเติบโตเศรษฐกิจภูมิภาคสำคัญ ก่อนและหลัง COVID โดย SCB EIC

ความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์ การกีดกันทางการค้า และตลาดการเงินโลกที่ผันผวนสูง จะสร้างสภาพแวดล้อมที่ท้าทายมากยิ่งขึ้นสำหรับเศรษฐกิจไทยในระยะต่อไป

1. ภูมิรัฐศาสตร์ตึงเครียด ความร่วมมือในโลกไม่เหมือนเก่า

- ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเปราะบางมากขึ้น ไม่มีกลไกที่จะประสานและกระจายผลประโยชน์ระหว่างประเทศอย่างทั่วถึง จึงมีโอกาสเกิดความขัดแย้งรุนแรง
- ประเทศต่าง ๆ หันมาให้ความสำคัญกับความมั่นคง ค้าขายกับประเทศที่มีความเสี่ยงทางภูมิรัฐศาสตร์น้อยลง หันมาค้ากับพันธมิตร แม้ประสิทธิภาพการผลิตต่ำกว่าคู่ค้าเดิม

2. มาตรการกีดกันระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นในหลายมิติ

- มาตรการกีดกันระหว่างประเทศจะเพิ่มจำนวนและมีเงื่อนไขรุนแรงขึ้น ไม่ว่าผลการเลือกตั้งทั่วโลกจะเป็นอย่างไร โดยการกีดกันจะขยายจากภาคการค้า ไปยังภาคบริการ และการลงทุนมากขึ้น

3. ตลาดการเงินผันผวนขึ้น

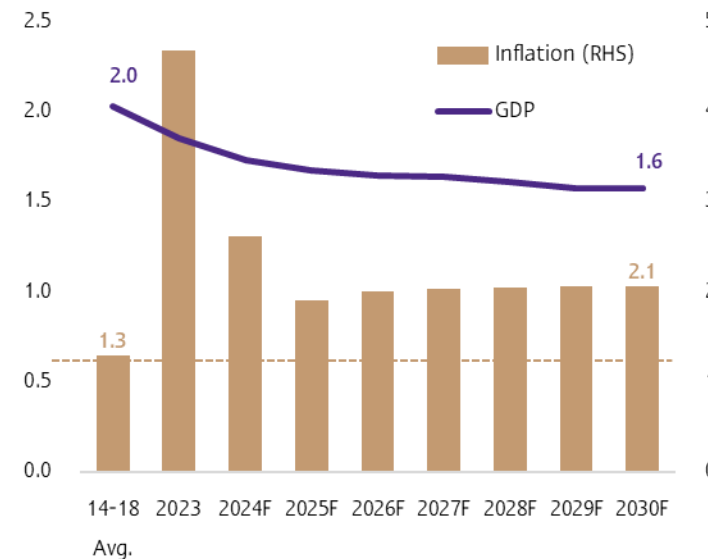
- ตลาดการเงินโลกผันผวนขึ้น จากความไม่แน่นอนทางการเมืองและนโยบายเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้น

นัยต่อเศรษฐกิจโลกในระยะปานกลาง

- การกีดกันส่งผลให้เงินเฟ้อในระยะปานกลางมีแนวโน้มสูงกว่าค่าเฉลี่ยในอดีต และกดดันเศรษฐกิจโลกให้ชะลอลง
- แม้อัตราดอกเบี้ยนโยบายประเทศเศรษฐกิจหลักเข้าสู่ขาลง แต่จะปรับตัวลงไปหยุดในระดับที่สูงกว่าในอดีต และการปรับนโยบายการเงินจะมีความไม่แน่นอนเพิ่มขึ้น

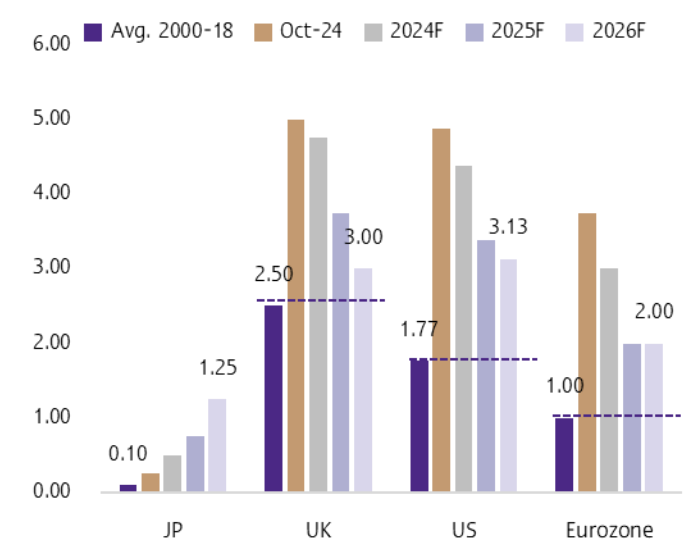
ประมาณการอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจและเงินเฟ้อของ G7

หน่วย : %YOY คาดการณ์โดย IMF

ประมาณการอัตราดอกเบี้ยนโยบายประเทศเศรษฐกิจหลัก

หน่วย : %

มูลค่าตลาด Plant-based seafood ที่กำลังเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วทั่วโลก จะกลายเป็นสินค้าทดแทนและคู่แข่งสำคัญที่เข้ามา Disrupt ตลาด Traditional seafood และอาจทำให้ความต้องการนำเข้าอาหารทะเลชะลอตัวได้

Global plant-based seafood market by region and market size

หน่วย : USD million

ตลาด Alternative seafood กำลังเติบโตขึ้นทั่วโลก และกลายเป็นอีกหนึ่งทางเลือกสำหรับผู้บริโภคที่ต้องการสนับสนุนประเด็นเรื่อง Sustainability

Global brands making plant-based seafood

Country of origin: Austria.

Most recent funding: \$2.3 million grant from the Austrian Research Promotion Agency in May 2022.

Food focus: Vegan salmon. **Available:** Early 2023.

Country of origin: U.K.

Most recent funding: £1.25 million seed funding in February 2021.

Food focus: Unbattered jackfruit fish fillets. **Available:** Now, through Neat Burger. Future restaurant distribution is in progress.

Country of origin: Israel.

Most recent funding: \$12.45 million in a record-breaking seed round in March 2022.

Food focus: Hyperrealistic salmon fillets. **Available:** By 2024.

Country of origin: U.S.

Most recent funding: \$2.1 million oversubscribed pre-seed funding round in October 2021. Seed finding is currently in progress.

Food focus: Whole-muscle cut seafood including tuna, shrimp, calamari and scallops. **Available:** By 2023.

Country of origin: Ireland.

Most recent funding: A £3 million raise is in progress.

Food focus: Whole-cut cod analogues.

Available: Unknown.

ตลาด Alternative protein ในไทยมีความคึกคักมากขึ้นเช่นกัน โดยปัจจุบันผู้นำในธุรกิจอาหารได้หันมาพัฒนาผลิตภัณฑ์โปรตีนทางเลือกในรูปแบบ “Plant-based meat & seafood” มากขึ้น สอดคล้องกับเทรนด์โลก

ไทยยูเนี่ยนหันมาลุยธุรกิจโปรตีนทางเลือกจากพืช (Plant-based Meats & Seafood)

Business Model :

- รับจ้างผลิต (OEM) ให้กับแบรนด์และ supermarket chain ต่าง ๆ ทั้งในไทยและต่างประเทศ เช่น Tesco UK, etc.
- ผลิตสินค้าแบรนด์ของบริษัทเอง (Owned Brand) เพื่อเจาะตลาด B2B และ B2C ภายใต้แบรนด์ “OMG Meat” เตรียมวางจำหน่ายผ่านช่องทาง Modern Trade เช่น The Mall, Macro, Lotus, etc.

TU ตั้งเป้ารายได้จากธุรกิจ Plant-based Meat & Plant-based Seafood ในปี 2021 ที่ 100 ล้านบาท และเพิ่มขึ้นเป็น 1,000 ล้านบาท ภายในระยะเวลา 5 ปี (2025)

ทั้งนี้ปัจจุบันมูลค่าตลาด Plant-based Meat & Seafood ทั่วโลกอยู่ที่ 18,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยในจำนวนนี้เป็น Plant-based Seafood เพียง 0.1% ของมูลค่าตลาดรวม โดยคาดการณ์ว่าภายใน 5 ปีต่อจากนี้ ตลาด Plant-based Protein จะเติบโตขึ้นไปอยู่ที่ 36,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ขณะที่สัดส่วนของ Segment Plant-based Seafood จะขยับขึ้นเป็น 10% ของมูลค่าตลาดรวม

ประเด็นเรื่อง Seafood sustainability และ Eco-friendly practices จะมีความสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้น การใช้เทคโนโลยีการจับปลาที่ทันสมัย รวมถึง Alternative feeds จะกลายเป็น Industry norm ในอนาคต

Top seafood industry technologies and trends

SEAFOOD INDUSTRY

1

Sustainable aquaculture

- Growing awareness in sustainable fishing practices and responsible aquaculture

2

Innovation in fishing technology

- Drone technology
- Precision fishing
- Big data analytics

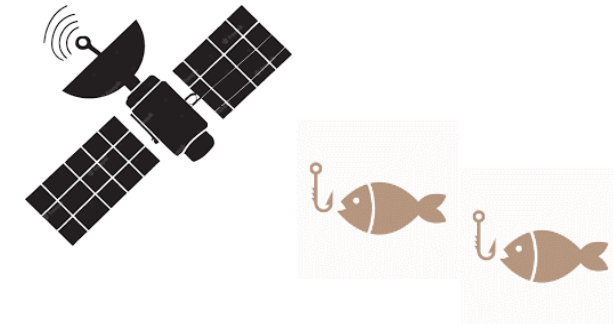
3

Climate change adaptation

- Research and innovation in more resilient species
- Sustainable seafood production methods
- Alternative feed sources

การมีระบบติดตามเรือประมงและเทคโนโลยีการจับปลาที่ทันสมัย (Hi-tech fishing technology) จะมีส่วนช่วยส่งเสริมให้เกิดการทำประมงอย่างยั่งยืน และช่วยแก้ปัญหา Overfishing ซึ่งกำลังเป็นปัญหาใหญ่ในปัจจุบันได้

From pen and paper to sensors and satellites

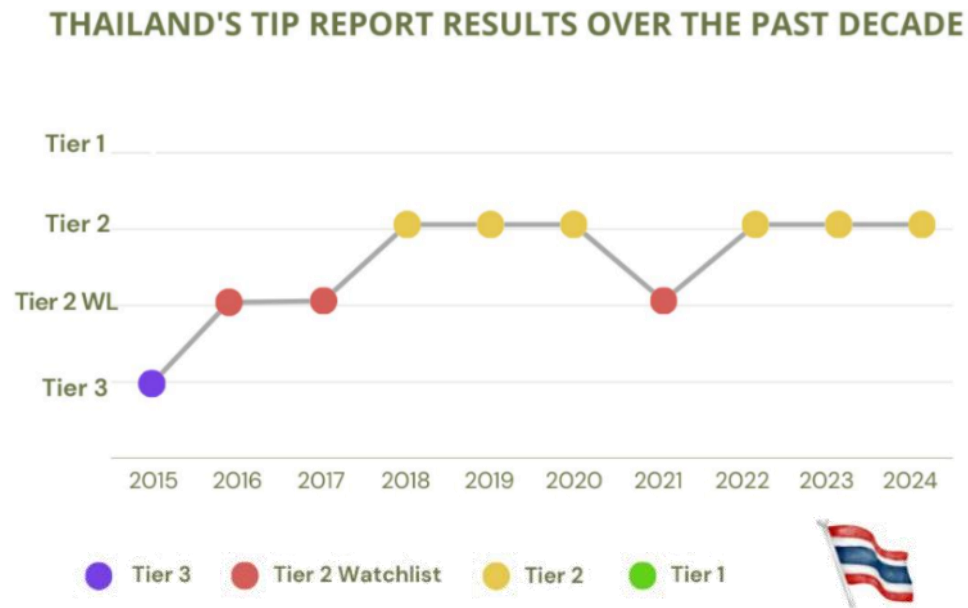

Creating fleets of “Smart boats”

	Potential for fisheries	Real-world uses
Sensors	Monitor fishing activity in close to real time	EDF's Smart Boat Initiative is testing new systems in the Pacific Northwest to cut monitoring costs.
Artificial intelligence	Identify and count fish in photos and videos	Scientists in Alaska are testing machine learning to automate the monitoring process and cut costs.
Networks	Quickly send and receive a variety of fishing data	Fisherman in Sweden can check their available quota online and trade with other fishermen.

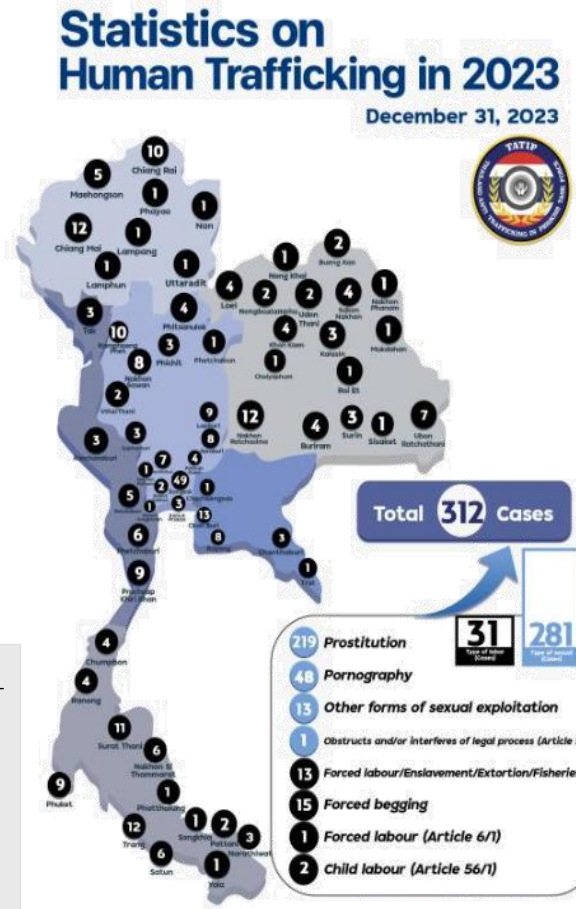
ปัญหาด้าน Social โดยเฉพาะการค้ำมนุษย์ในอุตสาหกรรมประมงและการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม คือประเด็นใหญ่ที่ต้องจับตา โดยเมื่อ มิ.ย. 2024 สหรัฐฯ ยังคงอันดับการค้ำมนุษย์ของไทยไว้ที่ Tier 2 เป็นปีที่ 3

การจัดอันดับการค้ำมนุษย์ของไทยโดยรัฐบาลสหรัฐฯ (Thailand TIER ranking by year)

ความหมายของแต่ละ Tier :

- Tier 1** – รัฐบาลพยายามดำเนินการอย่างจริงจังจนอัตราการค้ำมนุษย์อยู่ในระดับต่ำ
- Tier 2** – รัฐบาลยังดำเนินการไม่สอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำของสหรัฐฯ แต่มีความพยายามปรับปรุงอย่างมีนัยสำคัญ
- Tier 2 Watch List** – กลุ่มประเทศที่ต้องจับตามอง เพราะมีเหตุจากการค้ำมนุษย์เพิ่มสูงขึ้น และไม่มีหลักฐาน/มีหลักฐานไม่เพียงพอที่จะบ่งชี้ว่ารัฐบาลกำลังพยายามปรับปรุงหรือแก้ไขปัญหาดังกล่าว
- Tier 3** – รัฐบาลดำเนินการไม่สอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำของสหรัฐฯ และไม่มี ความพยายามปรับปรุงแก้ไข

ในปี 2024 ไทยได้รับการจัดระดับการค้ำมนุษย์ให้อยู่ใน Tier 2 ต่อเนื่องเป็นปีที่ 3 สะท้อนถึงความมุ่งมั่นและความพยายาม แม้ว่าจะยังไม่สอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำของรัฐบาลสหรัฐฯ ก็ตาม

โดยในรายงานฯ ได้สะท้อนถึงพัฒนาการสำคัญที่รัฐบาลไทยและภาคส่วนต่าง ๆ ร่วมกันดำเนินการเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ในปีที่ผ่านมา อาทิ จำนวนการสืบสวนสอบสวนและการดำเนินคดีการค้ำมนุษย์ รวมถึงการระบุตัวต้นผู้เสียหายที่เพิ่มขึ้น การสืบสวนสอบสวนเจ้าหน้าที่รัฐที่กระทำผิด การจ่ายเงินชดเชยให้แก่ผู้เสียหายมากขึ้น และการจัดตั้งศูนย์คัดแยกผู้เสียหาย เป็นต้น

ท่านพึงพอใจต่อบทวิเคราะห์นี้เพียงใด?

ความเห็นของท่าน สำคัญกับเรา

ร่วมตอบแบบสอบถาม 6 ข้อ
เพื่อนำไปพัฒนามาตรการของ
SCB EIC ต่อไป

คลิกเพื่อทำ
แบบสอบถาม

SCB EIC | ECONOMIC INTELLIGENCE CENTER

INSIGHTFUL ECONOMIC AND BUSINESS
INTELLIGENCE FOR EFFECTIVE DECISION MAKING

■ WEBSITE

www.scbeic.com

up-to-date with email notification

■ LINE OFFICIAL ACCOUNT

SCB EIC